

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

4^E JAARGANG

WOENSDAG 8 JANUARI 1919

No. 158

INHOUD

	Blz.
VERWEZENLIJKE DROOMEN door <i>Dr. Hendrik Muller</i>	25
De Plannen van den Minister van Financiën door <i>Prof. Mr. Ant. van Gijn</i>	27
Economische Verwachtingen; rede van den voorzitter der K. v. K. te R'dam E. P. de Monchy Rz.	28
De Organisatie van eenige Effectenbeurzen in het Buitenland door <i>v. T. d. B.</i>	29
Eene Fransche Exportbank door <i>E. Gosschalk</i>	31
Overzicht van den Tabakshandel in 1918 door <i>F. M. v. E.</i>	32
Eventuele Inkrimping van den Suikerrietaanplant op Java	33
Het Vleeschvraagstuk	33
Argentinië	35
AANTREKENINGEN:	
Invoering van Amerikaansche Katoenstandaards	36
De New Levant Company	36
De kapitaalrantsoenering in Zweden	36
Stand der cultures en uitvoer in Suriname	37
BOEKAANKONDIGING:	
Dr. Ch. A. van Manen: Bedrijfsleven en de strijd tegen de armoede in Nederland, bespr. door <i>Prof. Mr. D. van Blom</i>	37
Jan Schilthuis: De praktijk van den wereldgraanhandel, bespr. door <i>W. C. B.</i>	38
INGEZONDEN:	
Een wijze maatregel	38
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	39
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	39
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	40—47
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*

WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

Secretaris-Redacteur: *G. E. Huffnagel.*

Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.*

Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.*

Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: *Economisch Instituut.*

Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 15,—. Buitenland en Koloniën f 17,— per jaar. Losse nummers 30 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

6 JANUARI 1919.

De stemming op de geldmarkt was de afgelopen week zeer verdeeld. Voor de jaarswisseling was er tamelijk veel geld nodig, zoodat callgeld zeer gevraagd was en er ook in ruime mate een beroep op de Nederlandsche Bank werd gedaan. Daarentegen was

er ruim aanbod van geld voor een zoodanigen-termijn, dat het weder vrij komt tegen dat de stortingen op de Staatsleening moeten plaats hebben. Prolongatiegeld was dientengevolge ruim verkrijgbaar, de notering bleef dan ook doorlopend laag. Aanvankelijk werd nog 3½ pCt. genoteerd, maar reeds op den tweeden werkdag van het nieuwe jaar liep de notering op 3 pCt. terug. Geld op langeren termijn was echter weer veel moeilijker en driemaands wissels waren aanvankelijk niet onder 4 pCt. te plaatsen. Na de jaarswisseling was ook hier een kleine daling te bemerken en konden enkele posten à 3¼ en 3½ pCt. plaatsing vinden. De vraag bleef echter beperkt en korter papier genoot de voorkeur.

* * *

Uit de weekstaat van de Nederlandsche Bank blijkt dat er voor de jaarswisseling flinke bedragen aan de bank zijn onttrokken. De omloop van bankpapier vermeerderde met 32 miljoen gulden. Hier van gebruikte de regeering 11 miljoen door verhoging van haar voorschot en drie miljoen door discontoeering van promessen, terwijl door anderen 6 miljoen in den vorm van discontoeeringen en 10 miljoen door beleeningen werden opgenomen. Dat er overigens nog veel direct beschikbaar geld is, blijkt uit de rekening-courant-saldi van anderen, die bijna onveranderd bleven en het buitengewoon hooge cijfer van ruim 89 miljoen bedragen. Voor het eerst sedert maanden is de goudvoorraad toegenomen en wel met 2 miljoen.

* * *

De nieuwe staatsleening is ruim volteekend. Er werd ingeschreven voor c.a. f 385 miljoen gulden, zoodat vrije inschrijvingen een kleine reductie zullen ondergaan.

Van deze f 385 miljoen werden ingeschreven in Amsterdam voor c.a. f 173 miljoen, in Rotterdam voor c.a. f 63 miljoen en in 's-Gravenhage voor c.a. f 50 miljoen.

VERWEZENLIJKE DROOMEN.

Bevestigt de vrede de huidige verwachtingen, dan worden ook in het oosten en in het zuiden oopenhoopingen van macht gevormd, die een ver reikenden invloed zullen hebben.

Roemenië, nauw een halve eeuw oud als onafhankelijke staat en kort geleden zieltogend, belooft thans door zijn aanhechtingen van Boekowina, Dobroedsja, Bessarabië en westelijk Hongarije de grootste staat te worden van den Balkan, met meer dan het dubbele zielenaantal van Nederland. Servië, eerst onder den

voet geloopt, vertweevoudigt zich en zal dientengevolge zijn hoofdstad verplaatsen. De voedselnood in de wereld verhoogt de beteekenis van beide.

Vlak bij, in den oostelijken hoek van de Middellandsche Zee, is het vergezicht nog oneindig grooter, zoowel naar het oosten als naar het zuiden.

Reeds in het bezit van Cyprus, heeft Engeland zich thans op het vasteland van Klein-Azië neergezet, spreekt van een protectoraat over geheel Turkije en heeft zich de oppermacht verzekerd van daar tot Egypte. Boven de hoofdplaatsen Bagdad, Aleppo, Damaskus en Jeruzalem wappert zijn vlag. Het beschikt over de wegen van de Middellandsche Zee naar de Perzische Golf.

Reeds dadelijk er op uit om hiervan profijt te trekken en de plaats der verdreven Duitschers in te nemen, heeft men te Londen, met den gewezen ambassadeur in Spanje de Bunsen aan het hoofd, een groote handel-maatschappij opgericht, Levant-Compagnie geheeten, welke ten doel heeft leiding te geven aan de Britsche handel, nijverheid en scheepvaart in den geheelen Levant, die saam te binden in eigen hand en aanzienlijk uit te breiden, en welke dochtermaatschappijen gaat stichten, ook voor Roemenië, Bulgarije, Egypte, Syrië, den Soedan, Mesopotamië enz. Een nieuwe trust! Reeds is zij begonnen met oude, belangrijke Britsche firma's in Klein-Azië op te koopen, telt onder haar bestuur een der grootste fabriekanten van spoorweg-materieel en bankiers, en herinnert in haar bekendmaking uitdrukkelijk aan den gelijkkluidenden naam van haar groote Britsche voorgangster in de 16e, 17e en 18e eeuw. De Britsche ambassadeur te Constantinopel was, zooals „The Times" aanstipt, in den aanvang niets anders dan de hoofdagent dier Compagnie en deze bezoldigde zelfs geheel zoowel hem als de consuls. Hier hebben wij dus de kiem voor ons van een nieuw lichaam, sterk herinnerend aan onze „Directie van den Levantschen Handel", aan welke onze geëerde en aloude kolonie van landgenooten te Smyrna te danken is en door welke Hunne Hoogmogenden in de zeventiende eeuw een machtigen invloed in dezen geheelen wereldhoek hebben geoefend; tot tweemaal toe zijn zij zelfs, gezamenlijk met Groot-Brittannië, tusschenbeide gekomen tijdens Peter den Grooten in den strijd over de Zwarte Zee tusschen Rusland en Turkije. Van staatkundige heerschappij wordt in het program niet gerept; die lag trouwens ook niet in de bedoeling bij de stichting onzer Oost-Indische Compagnie, noch bij die harer navolger, de Britsche. Maar het oude denkbeeld van „geoctroyeerde" maatschappijen, bij ons ontstaan, heeft Engeland in het laatste kwart der vorige eeuw telkens opnieuw toegepast, in Noord-Borneo, aan den Niger, in Rhodesia, Nyassaland en zelfs in Mozambique. Wel zal het oude voorbeeld niet meer geheel kunnen worden gevolgd, maar aaneensluiting tot grootere machtsuitoefening ligt ook hier ten grondslag.

Van Mesopotamië wandelt nu de Engelschman verder over eigen grondgebied of invloedssfeer naar het oosten tot Singapoer toe. Insulinde vormt de eenige noordelijke en oostelijke grens van de Indische Zee, waar Engeland niet oppermachtig is. Van de Middellandsche Zee tot de Chineesche strekt zijn macht zich thans uit; het gebiedt op het vasteland van geheel Zuid-Azië.

Ook naar het zuiden breidt thans van de oostelijke kust der Middellandsche Zee het Britsche gebied zich voortaan zoo ver uit, dat alleen de zee het woord „halt" uitspreekt. Egypte werd in den aanvang van den oorlog een Britsch protectoraat. Daarmede verkreeg Engeland ook in naam, wat het reeds feitelijk bezat, de alleenheerschappij over den Soedan, die aansluit aan Britsch Oost-Afrika. Dan volgt het Duitsche gebied, dat thans, hetzij als onderdeel der Zuid-Afrikaansche Unie, hetzij als kroonkolonie, ongetwijfeld de Britsche vlag gaat voeren. Aldus ziet Rhodes in zijn graf zijn droom verwezenlijkt van een roodge-

kleurd Afrikaansch rijk, strekkende van noord tot zuid, een droom aan welken de beide Zuid-Afrikaansche gemeenebesten ten offer vielen. Aldus voert Engeland ook aan de westelijke en laatste grens van den Indischen Oceaan de oppermacht; zelfs aan en naast de Arabische kust heeft het zich neergezet, en de jonge Arabische koningskroon is van Britsche makelij. De Indische Zee welhaast „mare clausum"!

Intusschen opent zich in Afrika ook voor ons ras een vergezicht. Terwijl in de Zuid-Afrikaansche steden en dorpen het Engelsch den boventoon voert, spreekt (behalve in het door de Britten grootendeels gevormde Natal en oosten der Kaapkolonie) elkeen Hollandsch op het platteland; en wie daar geboren is en leeft, beschouwt het Hollandsch als zijn moedertaal, ook al bezit hij geen druppel Nederlandsch bloed. Sedert Vrijstaat en Transvaal door geboorten en instrooming zich zijn gaan vullen, in hoofdzaak na den Boeren-oorlog, zijn Hollandsche veeboeren meer en meer de Limpopo overgestoken, ruimte zoekende en vindende in het groote en ledige Rhodesia, eigendom eener geoctroyeerde maatschappij. Deze erkent alleen de Engelsche taal. Maar taai houden de Boeren er vast aan hun taal en Statenbijbel, stichten en betalen eigen kerkjes en onderhouden zelf-opgerichte scholen met het Hollandsch als onderwijstaal, het laatste niet zonder bescheiden maar belangstellenden steun van hier uit. Ook in Duitsch Oost-Afrika, maar meer nog in het noordelijker Britsche, leven en gedijen thans verscheidene Boerengezinnen. De oorlog heeft hen in verbinding gebracht met de Vlamingen in den Congo-staat. Ten zuiden van dezen wonen reeds sedert een 40-tal jaren een menigte Boeren in het Portugeesche gebied, waar meer dan een Nederlandsch onderwijzer hen en ons heeft gediend. Duitsch Zuidwest-Afrika zag gedurende den Boeren-oorlog een aantal Kaapsche Boeren instroomen, die de Republieken in hun strijd hadden bijgestaan en eerst uitgeweken waren naar Holland. Bij de Deutsche regering bedong ik te voren voor hen erkenning hunner taal en die wordt dan ook in hun scholen van regeeringswege getrouwelijk onderwezen. Daar de landverhuizing in betrekkelijk grooten omvang heeft plaats gehad en de inboorlingen, basterd-Hottentotten, reeds sedert onzen Compagnies-tijd hun eigen taal voor verbasterd Hollandsch hebben ingeruild, is de kennis van het Nederlandsch voor den Duitschen bestuurder onmisbaar geweest en speelt onze taal hier een hoofdrol.

Zoo groeit in de zuidelijke helft van het zwarte werelddeel een wijd verspreid volk op van Nederlandschen bloede en Nederlandsche taal, dat door de voortdurend verbeterende verkeersmiddelen onderling aansluiting gaat krijgen, een stoer menschenlag van zeldzame levenskracht en levenslust, waar twintig kinderen in eenzelfde gezin lang geen zeldzaamheid zijn. Het is een vreedzaam volk; maar een taai volk. En dat het trots een strijd van een eeuw lang en niettegenstaande de moederlandsche vlag reeds meer dan honderd jaren geleden voor de Britsche heeft plaats gemaakt, onverdroten trouw is gebleven aan eigen taal en Statenbijbel, geeft niet alleen hoop, doch is een vaste waarborg voor de toekomst. Ongetwijfeld werkt de afwezigheid van bevaarbare rivieren behalve Congo en Zambesi, evenals de neiging tot droogte van Afrika's zuiderkwartier, de ontwikkeling niet in de hand. Maar de ruimte en het klimaat bevorderen deze in veel grootere mate. De tijd brengt dan ook wellicht het zwaartpunt van het Nederlandsche ras van Europa over naar Afrika. Wat Brazilië en Portugal voor elkander zijn, wat wij thans waarnemen in nog hooger mate tusschen Amerika en Engeland, dat brengt misschien, en dat brengel, de toekomst voor Afrikaners met ons en desgewenscht de Vlamingen. Dat verre zeil zij door de wederzijdsche stuurlieden in het oog gehouden!

Dr. HENDRIK MULLER.

DE PLANNEN VAN DEN MINISTER VAN FINANCIËN.

Prof. Mr. Dr. Ant. van Gijn schrijft:

Behalve omtrent zijn plannen om verder, d.i. na de aangekondigde verhooging van de inkomstenbelasting, daarin zijn heil te zoeken¹⁾, heeft de minister ook medegedeeld, dat hij wenschelijk acht om meer dan tot dusverre hen, die van allerlei staatswerkzaamheid in het bijzonder genieten, daarvoor te doen bijdragen of meer dan tot dusverre te doen bijdragen. De minister doelt hiermede echter niet op een pensioenbelasting of een vlootbelasting als Treub voorstelde, doch heeft het oog op versterking en uitbreiding van die talrijke kleinere middelen, welke niet in de maandelijksche middelenstaten voorkomen, maar toch alle te zamen een niet-onbeduidend bedrag in de schatkist brengen. Vele zaken geschieden thans door den Staat om niet of tegen een vergoeding, welke buiten alle verhouding is met de kosten enerzijds en met het belang, dat de betrokkenen daarbij hebben anderzijds, zoodat men dan ook in het buitenland daarvoor wél of belangrijk meer dan bij ons pleegt te vorderen. Het wil mij voorkomen, dat tegen dit plan van den minister, mits er met oordeel des onderscheids wordt te werk gegaan, geen verzet behoort te worden aangeteekend. Er zijn een aantal staatsbemoelingen, welke het alleszins wenschelijk is om niet of voor geringe betaling te geven, zoolang de belanghebbende nog van het nut daarvan moet worden overtuigd, doch welke, eenmaal ingeburgerd, zich zelf behooren te bedruipen. De kosten van al die bemoelingen zijn ten gevolge van de daling van de koopkracht van het geld (welke zich wel in langen tijd niet geheel zal herstellen tot die van 1914 of 1900) zeer gestegen. Ook dit maakt het alleszins redelijk om de vergoedingen, welke de Staat daarvoor vraagt, te verhoogen. Ten slotte is het ook van belang, dat de belanghebbenden bij landbouw, nijverheid en handel tot de overtuiging komen, dat aandrang om zekere diensten door den Staat te doen verrichten slechts in den overgangstijd, waarin die diensten zich moeten inburgeren, tot verkrijging beneden kostprijs leidt, doch dat zulke diensten op den duur ook door den Staat niet beneden den kostenden prijs worden gegeven. In sommige gevallen zal die wetenschap den aandrang, dat steeds meer door den Staat geschiedt, eenigszins doen verminderen. Met name voor den landbouw zijn in de laatste tientallen van jaren een aantal instituten opgericht, welker kosten bij lange na niet door de inkomsten worden bedroepen, ofschoon het tijdperk, waarin het nut daarvan blijken moest, reeds voorbij is. Schatten zijn er met verhooging van al zulke retributies voor de schatkist niet te verkrijgen, doch toch zeker sommen, welke niet te versmaden zijn.

De minister wil ook het verkeer meer dan tot dusverre laten bijdragen in de kosten, daarvoor gemaakt. Naar het mij voorkomt volkomen terecht. Ruil van goederen, zoodat ieder mensch, iedere streek zich kan toeleggen op dat wat hij het best kan voortbrengen, is van het grootste belang en verkeer is daarvoor noodig en moet niet worden belemmerd, integendeel bevordert. Er is daarom alle reden voor den Staat om in een tijdperk, waarin het vervoer van en naar zekere streek nog in zijn opkomst is, daarop geld bij te passen. Maar men houde steeds in het oog, dat verkeer en vervoer *middel* zijn, *niet doel* op zichzelf, en dat, indien zekere ruilhandelingen niet zouden plaats hebben, indien niet de Staat een deel van de kosten van het vervoer voor zijne rekening nam, ze van economisch standpunt niet verdedigbaar zijn. Afgezien van streken, welke in haar opkomst zijn, zoodat het vervoer daarheen en van daar nog te gering is om de volle kosten daarvan (met inbegrip van rente en

afschrijving der land-, ook spoor- en waterwegen) te dragen, is vervoer, dat niet kan plaats hebben, tenzij de Staat sommige kosten voor zijne rekening neemt, oneconomisch en feitelijk verspilling van productieve krachten. Dat de minister van financiën dan ook eenigszins wenscht terug te komen van de richting om alle kosten van land- en waterwegen en een deel van die van de spoorwegen voor rekening van den Staat te nemen, schijnt mij een bewijs van juist inzicht. Of nu echter de weg, dien de minister daartoe wil inslaan: het belasten van schuiten, auto's en rijwielen bij gelegenheid van den aankoop, de beste is, mag betwijfeld worden. Voor de gewone landwegen zijn tollén ongetwijfeld een groote hindernis; hen, die daarover vervoeren, moet men dus trachten zoo mogelijk langs anderen weg te treffen, hetgeen b.v. in zake automobielen nog altijd in onvoldoende mate geschiedt, een mate, die zeker ten eenenmale onvoldoende zal zijn, als er afzonderlijke wegen daarvoor gemaakt worden of voortgegaan wordt bestaande wegen daarvoor op kostbare wijze in te richten. De snelheid van het vervoer te water wordt echter door tollén, op practische plaatsen (bij ophaalbruggen en sluizen) geheven, allermint belemmerd en heffing bij het gebruik van die werken is oneindig rationeeler dan een belasting op de overdracht van vaartuigen.

Wat de rijwielen betreft, moet wél worden in het oog gehouden, dat personenvervoer, voorzover niet uitsluitend voor het genot van de betrokkenen, een gansch ander karakter heeft dan goederenvervoer. In zeer vele gevallen is het voor de verbreiding van kennis en beschaving van groot belang. Daarom deed Mr. Treub een ongelukkigen greep, toen hij voorstelde om het tekort op de spoorwegen te dekken door een algemeene plaatskaartenbelasting. Verder dan een belasting op de weelde bij het personenvervoer (d.i. op de biljetten 1e en 2e klasse), zal zeker niet mogen worden gegaan. Maar om dezelfde reden zal er van een algemeene verhooging van de rijwielenbelasting in den vorm van een overdrachtsrecht op rijwielen geen sprake mogen zijn.

Een overdrachtsrecht, als de minister voor schuiten en vervoermiddelen te land overweegt, zal in veel sterker mate dan een recht, te betalen, wanneer die vervoermiddelen op rijksland- en waterwegen gebruikt worden, de waarde van zoodanige voorwerpen drukken en de vervaardiging daarvan belemmeren; de belasting zal, ingeval van overneming van tweedehandsvoertuigen, voor een deel ten laste komen van de verkoopers in de plaats van ten laste van de kopers, die de zaken willen gaan gebruiken. Een onderscheiding tusschen vervoermiddelen, die nog langeren en korteren tijd dienst kunnen doen, en tusschen vervoermiddelen, die uitsluitend of bijna uitsluitend op niet tolvrije (provinciale en gemeentelijke) wegen en vaarten worden gebruikt en dezulke, die hoofdzakelijk van rijkswegen gebruik maken, zal uit billijkheids oogpunt noodzakelijk, doch practisch vrijwel onmogelijk zijn. Om kort te gaan dit plan van den minister, waarvan de grondslag niet onjuist is, zal bezwaarlijk in vervulling kunnen gaan.

Dat de minister geen voorstander is van socialisatie van bedrijven, tenzij dan dezulke als de electriciteitsvoorziening (ook thans reeds in hoofdzaak in handen van de overheid, doch door centralisatie in handen van den Staat voor alle partijen productiever te maken) en het mijnwezen, zal zeker door elkeen worden toegelicht, die liever aan een relatief klein aantal particulieren de, zij het dan soms in verband met hunne prestaties wat hooge, winsten van hunne bedrijven gunt (waarvan de gemeenschap dan tenminste nog belasting kan heffen), dan dat hij die winsten bij kostbaar en minder practisch overheidsbeheer door, voor het meerendeel, wíl niet belanghebbende ook niet warm belangstellende, ambtenaren ziet verdwijnen, terwijl de menscheid nog daarenboven slechter dan te voren verzorgd wordt.

Gaan wij ten slotte nog na wat door den minister

¹⁾ Zie mijn bijdrage in het vorig nummer — [de voorstellen tot wijziging der inkomsten- en vermogensbelasting zijn, naar den lezer bekend zal zijn, intusschen bij resp. K. B. van 3 dezer ingediend. — Red.]

is gezegd over de heffing in eens. Van een klaar inzicht, waar het om gaat bij de aflossing, hetzij dan in korteren hetzij in langeren tijd (of wel in het geheel niet) van de crisisschuld, geven de woorden van den minister m.i. niet het bewijs. Hij spreekt nog van de „billijkheid van het schuiven van den last op de toekomst”; alsof niet de last, wat ook geschiede, bereids ten volle op het heden rustte in zooverre, dat wat de Staat wegens de crisis boven zijn gewone inkomsten verteerde, verloren is, afgegaan is van het volksvermogen. De minister schijnt, als zoovelen, door het feit, dat de Staat wat hij extra verteerde voor een groot deel niet dadelijk in den vorm van belastingen van allen vroeg, doch voorloopig in ruil van schuldbekentenissen van eenige duizenden burgers verkreeg, in den waan te zijn gekomen, dat de last nog niet op het heden drukt en dus nog op de toekomst kan geschoven worden. Het feit, dat er voor de betaling van de rente van de schuldbekentenissen der crisisschuld bereids een 40-tal millioenen per jaar worden opgebracht in den vorm van opcenten voor het leeningfonds (straks ook in den vorm van een deel van de Verdedigingsbelasting), zoude hem toch anders hebben kunnen leeren. Het is gemakkelijk in te zien, dat het er niet om gaat den last door het heden of de toekomst te doen dragen, doch alleen om de vraag, of men de belastingschuldigen, als complex, hun schuld (want de staatschuld is hun schuld) aan eenige duizenden houders van de crisisschuld *in eens* zal laten afdoen, dan wel hen voorloopig alleen rente zal laten betalen en in den loop van 40 of 50 jaar tevens de hoofdsom zal laten afbetalen. Dat door de wijze, waarop deze vraag beantwoord wordt de hoegrootheid van het volksvermogen, de hoeveelheid van het kapitaal, beschikbaar voor de nationale productie, niet meer of minder beïnvloed wordt dan door eenige andere snellere of minder snelle aflossing van schulden van volksgenooten aan volksgenooten, is duidelijk. 's Ministers opmerking, dat een heffing in eens te zeer het kapitaal aanpakt en daardoor handel en industrie belemmert, is evenmin juist als dat door heffing in eens de uitbouw van de sociale maatregelen wordt belemmerd. Indien handel en industrie met kapitaalgebrek zullen hebben te kampen, indien het moeilijk zal zijn hooge belastingen te heffen voor sociale doeleinden, dan is dat het gevolg van het feit, dat er een milliard en meer overgeconsumeerd is door den Staat en anderen en wij dus dat bedrag voor zoover niet elders oververdiend, kwijt zijn. Slechts dit is waar, dat de vermogens- en successiebelastingen minder zullen opbrengen, als er een schuld van burgers aan burgers wordt gedelgd, die bij hen, die de vordering hebben, wel als positief bezit, maar door hen, die den betaalplicht hebben, vooralsnog niet als schuld of negatief bezit wordt beschouwd. Maar overigens maakt het geen verschil voor het volksvermogen, of de belastingschuldigen jaarlijks 45 à 50 millioen voor rente van crisisschuld opbrengen, die uitgekeerd worden aan de houders van de crisisschuld dan wel in eens een milliard opbrengen, dat eveneens wordt uitgekeerd aan die burgers, gesteld althans de heffing der jaarlijksche belasting en de heffing in eens konden geschieden volgens precies denzelfden maatstaf. Doch hier steekt juist het bezwaar tegen de heffing in eens. Heeft men bij de jaarlijksche heffing van de rente (en c.q. een klein stukje aflossing) een ruime keuze van de wijze van verdeelen van de lasten, bij de heffing in eens is men beperkt tot een heffing van hen, die op het toevallige oogenblik, waarop de heffing plaats heeft, over een middelmatig of groot vermogen beschikken. Dit schijnt mij het belangrijkste argument tegen een heffing in eens. Wil men per se alléén de vermogenden treffen, dan kan men zulks ook bij de jaarlijksche heffing voor het leeningfonds; men heeft slechts de tegenwoordige opcenten op vele belastingen te vervangen door opcenten alleen op de vermogensbelasting (zij het dan met progressieve opcenten); maar men kan dan toch billijkheidshalve

ook eenige andere maatstaven van heffing daarnaast nemen (die b.v. de brainpower raken). Bij de heffing in eens speelt de toevallige keuze van het jaar, waarin zij plaats heeft, een groote rol bij de bepaling, welke gezinnen en families daarin het meest bijdragen. Deelen wij dus 's ministers bezwaar tegen een heffing in eens, zulks geschiedt op geheel andere gronden, dan de zijne.

Als conclusie meenen wij te mogen stellen, dat 's ministers rede aan parlement, pers en deskundig publiek aanleiding moet geven om hem zeer nauwkeurig op de vingers te kijken. Zijn onverantwoordelijkheid in zake de uitgaven, zijn luchthartigheid in zake belastingen en gerechtvaardigde twijfel aan zijn economisch inzicht geven daartoe alle redenen.

ANT. VAN GIJN.

ECONOMISCHE VERWACHTINGEN.

In de Maandag j.l. gehouden vergadering van de Kamer van Koophandel en Fabrieken alhier, hield de voorzitter, de heer E. P. de Monchy R.z., de gebruikelijke nieuwjaarsrede, welke met eenige besnoeringen hier zij opgenomen.

De wereldvrede — aldus de geachte spreker — staat voor de deur en het lang verwachte tijdperk van vernieuwden opbloei van ons economisch leven is nader gekomen; maar bereikt is dat tijdperk nog niet.

De toestand, waarin de Handel verkeert, is verre van opbeurend. Steeds verder grijpt stilstand in vele zaken om zich.

Hoezeer had men zich gedurende den oorlog met de gedachte vertrouwd gemaakt, dat dit alles zou ophouden als de strijd eindigde; maar hoe groot was de teleurstelling voor velen!

Te zeer is het ons duidelijk geworden, dat het groote wereldgebeuren niet aan ons kon voorbijgaan, zonder op velerlei gebied gevolgen na te laten; te zeer is gebleken, dat het economisch leven niet met één slag hersteld kon wezen; maar dat, evenzeer als de oorlog lange jaren gevreesd en door velen voorzien was, ook het Vredes-tijdperk weder voorbereiding en aanpassing zou behoeven.

De vraag is voor ons, of wij ons voldoende hebben voorbereid om — als ook dat overgangstijdperk eenmaal zal zijn doorleefd — opnieuw de plaats te kunnen innemen, die wij meenden reeds veroverd te hebben, maar die dan gansch andere verplichtingen zal opleggen en andere eischen zal stellen.

Het is gedurende den oorlog bij verschillende gelegenheden betoogd, dat men zich op verkeersgebied aan geheel gewijzigde omstandigheden zal hebben aan te passen. In vele gevallen zal het onuitvoerbaar blijken, de connecties terug te vinden, waarop men vroeger bouwde en zaken te doen, zooals men ze vroeger deed. Gelijk de landbouwer allereerst vraagt, tot welke cultuur zijn grond als het ware is voorbestemd, zoo zal de handelman zich afvragen, naar welke hemelstreken zijn oog, op grond van de geografische ligging van zijn land, allereerst behoort te worden gericht.

Aan zulke beschouwingen dient men meer toe te kennen dan eene academische waarde. Practisch leiden zij er toe, dat ieder in eigen kring zich voor oogen zal moeten stellen, dat meer en meer dient te worden gezocht naar de natuurlijkste verkeerswegen, naar den zoo economisch mogelijken wederopbouw, eensdeels, omdat de vorderingen, aan het verkeer gesteld, zeer groot zullen wezen, en anderzijds, omdat alle verkeersmiddelen in de eerste plaats zullen dienen te worden aangewend, om op de vlugste wijze te voorzien in de enorme behoefte aan het meest noodzakelijke. Tot dat meest noodzakelijke zal zeker niet worden gerekend het vele, dat in meerdere of mindere mate onder het begrip weelde valt, en dat zal zooveel te gemakkelijker vallen, omdat de behoefte aan weelde-artikelen zeker, tengevolge van de groote verarming van de maatschappij als geheel genomen, in belangrijke mate zal blijken afgenomen te zijn.

Zal het verkeer dus in de meest economische banen dienen te worden geleid, niet minder zal het oog moeten worden gericht op de meest economische voortbrenging, voortbrenging op de wijze en ter plaatse, waar dat het voordeeligste kan geschieden.

Dat bovenstaande beschouwing op de meest mogelijke vrijheid duidt en onvereinigbaar is met protectie, schijnt mij onwederlegbaar en het komt mij voor, dat de staatshuishouding, die schatten vordert en vooreerst schatten zal blijven vorderen, zich heeft te hoeden voor de schijnbaar zoo verleidelijke heffing van in- en uitvoerrechten.

Onnoodig in het licht te stellen, dat in dat systeem geen plaats is voor een streven naar voorziening in eigen behoeften langs onnatuurlijken weg. Die weg zou opnieuw leiden tot afsluiting, en op den duur tot verhoudingen, die in hooge mate gevaarlijk gebleken zijn. Het vrije verkeer bevordert voortbrenging op de voordeeligste plaats en onder de voordeeligste omstandigheden.

Een andere vraag is echter, of er niet veelal krachten sluimeren, die niet voldoende bekend waren, en buitengewone omstandigheden behoeven om tot ontwakken te komen. Verschillende takken van Nederlandsche nijverheid legden gedurende onze gedwongen afsluiting daarvan getuigenis af. „Verrassend is het vernuft”, zoo schreef de Secretaris van de Tweede Jaarbeurs in zijne Nabetrachting, „waarmede nieuwe werkwijzen en nieuwe werktuigen werden uitgedacht, grondstoffen in eigen bodem werden gezocht en gevonden en oude industrieën vervormd, alsook nieuwe in het leven geroepen.”

Gedrongen door de omstandigheden, mogen die nijverheidstakken ontwaakt zijn; wij behoeven niet bevreesd te zijn, dat zij weder zullen inslapen, als de vroegere verhoudingen weder zullen zijn ingetreden; integendeel, de ontdekte eigen kracht zal onze nijverheid verder steunen, niet het minst doordien ze meer sympathie in eigen land heeft verkrepen.

Zeker is op financieel gebied de opleving gedurende de afgelopen jaren buitengewoon groot geweest. De talrijke kapitaalsuitgiften legden daarvan getuigenis af. Ik zou hierin echter niet uitsluitend willen zien eene uiting van optimisme. De groote voorraden in het buitenland, die door tal van Nederlandsche handelaars worden gehouden, deels ten gevolge van de onmogelijkheid van afscheep, deels in de verwachting, dat er toch eenmaal een oogenblik komen moet, dat men ze zal kunnen betrekken in de hoop, ze dan tot goede prijzen te kunnen likwideeren, stellen groote eischen aan het kapitaal van de banken. Buitendien — er is bij verschillende gelegenheden op gewezen — de belangrijk hogere prijzen van tal van artikelen, die als grondstof voor verschillende bedrijven zijn aan te merken, vereischen grooter bedrijfskapitaal. Dat die uitgiften, mits op voordeelige voorwaarden aangeboden, in eigen land plaatsing konden vinden, waar het buitenland geen kapitaal beschikbaar kon stellen, duidt op eene zekere prosperiteit; het hield echter zeker ook verband met de omstandigheid, dat voor vele andere kooplieden de kapitalen braak lagen, tengevolge van gedwongen werkeloosheid en, wellicht nog in meerdere mate, met de grootere neiging van het geldbeleggend publiek, om zich te interesseeren in ondernemingen, die in de laatste jaren blijken hebben afgelegd van grooten bloei. Het feit, dat op die wijze heel wat meer Nederlandsch kapitaal in Nederlandsche ondernemingen terecht komt, moge op zich zelf met instemming worden begroet; de waarborg tegen verliezen, die steeds in verdeling van risico werd gezocht, gaat daarbij voor een deel verloren. In ieder geval kan het echter de belangstelling in de wederopleving van den Nederlandschen ondernemingsgeest slechts ten goede komen.

In de kapitaalbehoefte is desniettemin nog niet in voldoende mate voorzien. Met zekerheid mag worden verwacht, dat ook onze Oost-Indische koloniën nog

verdere belangrijke eischen zullen stellen. De nijverheid, die zich daar gedurende den oorlog zoo sterk heeft uitgebreid, zal nog veel vorderen en wij mogen verwachten, dat wij zelven daarbij niet zullen achterblijven, al ligt het zeker niet in onzen geest, vreemd geld te willen weren. Ook daar zal echter vrijheid dienen te heerschen. Er moet uitzicht bestaan op flinke winsten voor hen, die de risico's op zich zullen nemen, wanneer men wil, dat zij daartoe zullen overgaan.

Het is zeker geheel in de richting van den nieuweren tijd, dat de bepaling van de werkloonen in gemeenschappelijk overleg door daartoe gevormde loonraden zal plaatsvinden, al was het enkel, omdat op die wijze de noodlottige werkstakingen zullen worden beperkt, die altijd als een tweesnijdend zwaard werken en ook hen verwonden, ten wier behoefte ze plaatsgrijpen. Desniettemin dient voor overdrijving te worden gewaakt en nimmer uit het oog verloren, dat het eenvoudig tot de onmogelijkheden behoort, alle concurrentie uit te schakelen, concurrentie, die ons aangedaan wordt uit dikwijls verafgelegen streken. Wanneer overdrijving zou leiden tot vermindering van werk in eigen kring en het steun verleen aan de ontwikkeling van wereldstreken, waar men op dat gebied wellicht nog achterlijk is, dan zouden de schijnbaar zoo belangrijke voordeelen op den duur tot groote nadeelen kunnen voeren.

Voor de Kamers van Koophandel en Fabrieken staan mede wijzigingen van ingrijpenden aard voor de deur. Met het stelsel van Gemeentelijke Kamers zal worden gebroken; het tegenwoordige aantal van 97 zal belangrijk worden verminderd en de nieuwe Kamers zullen desniettemin het geheele Rijk omvatten. Er zullen vermoedelijk regelingen worden getroffen, die waarborgen, dat groothandel en kleinhandel beide worden vertegenwoordigd. In het algemeen mag worden verwacht, dat de band, die de Handel aan de Kamers bindt en de Kamers aan den Handel, nauwer zal worden toegehaald.

Mijne Heeren. De oorlog gaat voor ons voorbij, zooals hij is begonnen. Verwijten van verschillende zijden zijn ons deel; overdrijving van de door Nederland uit de omstandigheden getrokken voordeelen; ontkenning van de offers door ons gebracht in moreelen, zoowel als in geldelijken zin en — wat misschien het minst verkwikkelijke is — heftige critiek in eigen boezem en opleving van afkeurenswaardige eigenschappen.

Laten wij hopen, dat dat alles tot het verledene moge behooren en, in het nieuwbegonnen jaar, ons Vaderland zal worden erkend, en die erkenning verdienen, als strevende — zooals de Koningin het uitdrukte — naar Groetheid, op elk gebied, waarop eene kleine natie groot kan wezen.

DE ORGANISATIE VAN EENIGE EFFECTENBEURZEN IN HET BUITENLAND.

De indiening van een wetsontwerp tot regeling van de organisatie der effectenbeurzen hier te lande,¹⁾ heeft de vraag doen rijzen, hoe de effectenbeurzen in het buitenland zijn georganiseerd.

Die vraag is niet met enkele woorden te beantwoorden. Beurzen zijn veelal oude locale instellingen, die zich geleidelijk hebben gevormd met eigen ontwikkelingsgang. Dientengevolge heeft vrijwel iedere beurs haar eigen vorm. Zelfs in een land als Duitschland, waar een algemeene beurswet bestaat, is de organisatie van de beurzen onderling zeer uiteenlopend.

Ter beantwoording der vraag zou men dus eigenlijk elke beurs afzonderlijk moeten beschrijven. Daar dit niet gaat, worden hier alleen omtrent enkele voornaamste effectenbeurzen eenige bijzonderheden mede-

¹⁾ [Zie het artikel ter zake op pag. 1031 v. j. — Red.]

gedeeld, inzonderheid omtrent het punt, door wie zij worden ingesteld en geregeld.

Deze bijzonderheden betreffen den toestand, zooals deze vóór Augustus 1914 bestond. Met gedurende den oorlog getroffen bijzondere bepalingen is geen rekening gehouden, omdat dit veelal tijdelijke maatregelen zullen zijn. Wellicht zullen na den vrede bij sommige beurzen reorganisaties worden getroffen, maar hoe deze zullen worden, is nog niet te zeggen.

De moeilijke verbandingen met het buitenland maakten het bezwaarlijk omtrent bepaalde punten inlichtingen te verkrijgen. Het volgende is dan ook aan de literatuur van vóór den oorlog ontleend en het is mogelijk, dat daarin de laatste veranderingen tot Augustus 1914 niet steeds voorkwamen.

Het is dus niet uitgesloten, dat enkele onjuistheden of onvolledigheden niet zijn kunnen worden vermeden.

Het ligt voor de hand te beginnen met een paar beurzen, die ongeveer onder dezelfde wetgeving bestaan als de Nederlandsche, n.l. van den Code de Commerce en wel met die van Brussel en van Parijs. Daarna zal de regeling te Berlijn worden nagegaan, ten slotte die te Londen en te New York.

I. Brussel.

De organisatie der effectenbeurzen in België berust op de artikelen 61—63 van den Belgischen Code de Commerce, die hiertoe in 1867 zijn gewijzigd en thans luiden:

Art. 61. Une bourse de commerce est une réunion publique de commerçants, capitaines de navires, agents de change et courtiers d'une place de commerce.

L'autorité communale en a la police.

Art. 62. Les résultats des négociations et des transactions qui s'opèrent dans les bourses de commerce servent à déterminer le cours du change des effets publics et autres.

Art. 63. Ce cours est constaté par une commission composée de six à quinze membres, que délègue pour trois ans le collège échevinal sur la présentation de deux listes doubles dressées l'une par le tribunal de commerce et l'autre par les agents de change et courtiers, réunis en assemblée générale conformément aux dispositions arrêtées par le Conseil communal.

Ne seront admis à cette assemblée que les agents de change et les courtiers ayant droit de coter en vertu des règlements locaux depuis trois ans du moins sans interruption.

Un tiers des membres de la commission sortira chaque année.

Les membres ne pourront être réélus qu'après un intervalle d'une année.

La première sortie sera réglée par le sort.

La constatation des cours sera faite dans la forme prescrite par les règlements locaux.

De eerste twee artikelen zijn van weinig meer belang dan onze artikelen 59 en 60 W. v. K. H.

De beurs wordt uitdrukkelijk genoemd eene *réunion publique*. Hoe dit in de practijk wordt toegepast, zal nader blijken. De gemeenten hebben de beurzen te regelen.

De grondslag voor de regeling ligt in het in 1867, aldus gewijzigde art. 63. Het college van schepenen der gemeente benoemt eene Commissie van 6 tot 15 leden voor de vaststelling der koersen. Zij ontvangt hiertoe dubbele lijsten van candidaten, één opgemaakt door de handelsrechtbank, de andere door eene vergadering van commissionairs en makelaars, stemgerechtigd naar door den gemeenteraad vast te stellen regelen, doch die minstens gedurende drie jaren het recht moeten hebben gehad koersen op te geven.

De wet draagt dus de regeling der beurzen op aan de plaatselijke besturen en regelt zelve alleen de instelling en samenstelling eener commissie voor de noteeringen. Blijkbaar wordt er van uitgegaan, dat de gemeenten de beurzen exploiteeren, zoodat zij haar karakter van beurs zullen ontleenen aan de oprichting en organisatie door de gemeente.

De gemeenteraad van Brussel heeft voor de beurs vastgesteld een *Règlement Communal de la Bourse de Commerce van 7 December 1891*, waarbij aan de

door de wet ingestelde Commissie voor de koersnoteering de leiding der beurs wordt opgedragen.

Dit Beursbestuur bestaat uit 9 leden en wordt gevormd door de naar art. 63 C. de Commerce door de schepenen uit voordrachten van het Tribunal de Commerce en van de agents de change en courtiers benoemde *Commission de la Bourse*.

Het *Règlement Communal* regelt de bevoegdheid dezer *Commission de la Bourse*, die „dirige le service de la Bourse des fonds publics et autres”.

Zij heeft een *Règlement d'ordre intérieur* vastgesteld van 10 Juni 1885 (gewijzigd 25 November 1902), dat is goedgekeurd door eene vergadering van de Agents de Change en dat de noodige regelingen voor de beurs bevat.

De leden van het Beursbestuur doen om beurten dienst als *Commission* voor de noteering, onder den naam van *délégés de semaine* of *Commission de quinzaine*. De voor den fondsenhandel gereserveerde ruimte op de Beurs is in parquet, *salle des banquiers* en *salles de liquidation* verdeeld. Toelating tot het parquet en tot de *salles de liquidation* verleent de *Commission de la Bourse* „qui statue souverainement”. Toelating tot de *salle des banquiers* geeft het Gemeentebestuur, gehoord het Beursbestuur.

Voor toelating tot het parquet komen in aanmerking de agents de change en leurs *délégés*, die zich aan de beursbelasting onderwerpen en voldoen aan zekere eischen van soliditeit. Men wordt agent de change door die toelating. Zij alleen hebben toegang tot het parquet en kunnen alleen koersen opgeven voor de noteering voor zoover betreft contante zaken. Op de termijnmarkt kunnen dit ook andere beursbezoekers, b.v. de *banquiers* doen. Voor de *salles de liquidation* zijn de vereischten van leeftijd en aanbeveling iets lichter.

Personen, die niet rechtstreeks bij den beurshandel zijn betrokken, worden tot de eigenlijke beurs niet toegelaten, behalve bij introductie, wat slechts weinig voorkomt. De openbaarheid dezer „*réunion publique*” is dus slechts betrekkelijk. Het beursbestuur oefent, althans in naam, een zeker toezicht uit over de agents de change, met recht tot onderzoek hunner boeken.

Er bestaan daarnaast verschillende vereenigingen van beursbezoekers: *Société coopérative de la liquidation de la Bourse de Bruxelles*; *Union professionnelle des Agents de Change*.

Van eenig rechtstreeksch medezeggenschap van de beursbezoekers of hunne organisaties omtrent de voor de Beurs te treffen regelingen blijkt niet, behalve hunne medewerking aan de voordracht voor de leden van het Beursbestuur en vermoedelijk eenige niet-omschreven raadpleging hunner corporaties bij het vaststellen der reglementen. Althans vermeldt het *Règlement d'ordre intérieur* in zijn opschrift, dat het is vastgesteld ingevolge het *Règlement Communal* en is „*approuvé à l'unanimité à l'assemblée des Agents de Change du 25 Mai 1885, et révisé par la Commission de la Bourse dans sa séance du 25 Novembre 1902*”. Het voorlaatste artikel van dit reglement bepaalt intusschen, dat de *Commission de la Bourse* dit kan wijzigen, mits $\frac{2}{3}$ der leden dezer *Commission* aanwezig zijn en $\frac{2}{3}$ der aanwezigen vóórstemmen. Een medezeggenschap der agents de change hierbij bestaat dus thans niet, al zijn zij in 1885 bij de vaststelling geraadpleegd.

De regelende bevoegdheid berust dus geheel bij het Gemeentebestuur en het Beursbestuur. Dit laatste beslist over de toelating of verwijdering van fondsen uit de noteering. Van eenigen invloed der overheid hierbij blijkt niets. Uit berichten in de dagbladen valt af te leiden, dat het Gemeentebestuur in overleg met de *Commission de la Bourse* beslist over open zijn en sluiten der Beurs.

In 1914 deed het Gemeentebestuur stappen om te komen tot verbeterde voorschriften voor de Beurs te Brussel. Door het uitbreken van den oorlog heeft dit geen gevolg gehad.

Wij zetten in het volgend nummer deze beschouwingen met de behandeling der organisatie van de beurs te Parijs voort.

v. T. D. B.

EENE FRANSCH E EXPORTBANK.

Ruim vier jaren oorlog, waarin de eene helft van de wereld de andere helft met alle mogelijke middelen bestrijdt en waarin een van de voornaamste middelen van de zijde der geallieerden zeker wel de blocus was, kunnen niet nalaten een grooten invloed uit te oefenen op den handel in het algemeen en op dien der oorlogvoerende landen in het bijzonder.

Natuurlijk heeft ook de Fransche exporthandel veel onder dezen abnormalen toestand te lijden gehad. Het is onnoodig hier thans een overzicht te geven van alle redenen, die bijgedragen hebben om den uitvoer te beperken en van vele artikelen zelfs geheel stop te zetten.

Reeds in het begin van den oorlog had men ingezien, dat deze staking van export voor het land heillooze gevolgen had; de handelsbalans werd op onrustwekkende manier uit hare voegen gerukt, het gebrek aan ruilmiddelen kwam in den wisselkoers tot uiting en men begon op middelen te peinzen om den export zooveel mogelijk te steunen. Voor zoover de militaire toestand van het land dit toestond, werden uitvoervergunningen verleend. De oogen der leidende personen in regeringskringen werden hierdoor op het groote gewicht van den exporthandel gericht.

Reeds eenige jaren vóór den oorlog werd er gesproken over de oprichting eener algemeene exportbank. Indien ik mij niet bedrieg, werden de eerste plannen daaromtrent gepubliceerd in 1907, één van de hand van Jules Strauss, een ander door den heer Manchez, redacteur van „le Temps”.

Nadien hebben vele anderen gesproken en geschreven over hetzelfde onderwerp en eindelijk, nu in 1918, werd het officieel ter sprake gebracht in de Fransche Kamer bij de debatten over de verlenging van het oetroot van de Banque de France. Het was hier minister Clementel (minister van handel), die zijn plannen ontvouwde.

Er is nog niets definitiefs besloten en het is zelfs nog niet zeker, dat tot het oprichten eener exportbank wordt overgegaan, doch men kan zich thans tenminste eene voorstelling maken, hoe men zich in officieele kringen voorstelt, dat eene dergelijke bank zal moeten werken. In het algemeen komt het daarop neer, dat de Staat, gezamenlijk met de Banque de France, eenige credietinstellingen en grootbanken, eventueel ook het publiek, een kapitaal van 250.000.000 francs bijeen zou moeten brengen. Hiervan zou dan door den Staat worden gefourneerd frs. 50 millioen, door de Banque de France eveneens frs. 50 millioen, de restéerende frs. 150 millioen zouden dan door de bankinstellingen en het publiek moeten worden opgebracht.

Het doel eener dergelijke instelling zou dan niet alleen bestaan in het financieel steunen van de exporteurs, doch deze zou tevens moeten zijn de voorlichtster van den exporthandel, niet alleen wat aangaat credietwaardigheid der afnemers, doch ook het openen van nieuwe afzetgebieden etc. Hier zou dus het principe gevolgd worden, dat de bank den handel voorafgaat in plaats van den handel te volgen.

Men hoopt dit doel te bereiken in de allereerste plaats door het verschaffen van de noodige credieten in contanten. Voor de credieten op langen termijn zou de bank wissels accepteren, die eventueel bij herhaling vernieuwd zouden kunnen worden en welke accepten door de bankinstellingen of bij de Banque de France gedisconteerd zouden worden. Dit gedeelte van het programma is eenvoudig, duidelijk en gemakkelijk realiseerbaar.

De grootere moeilijkheid schuilt m.i. daarin, dat de bank zich moet belasten met het voorlichten van de exporteurs omtrent nieuwe afzetgebieden, eventueele

soliditeit van afnemers en alles wat verder den exporthandel van nut kan zijn.

Ook dit lijkt gemakkelijk realiseerbaar, doch dit programma is zoo uitgebreid, dat er vermoedelijk slechts weinige of in het geheel geen personen te vinden zullen zijn, die de leiding van eene dergelijke instelling met succes op zich kunnen nemen. De moeilijkheid schuilt in de uitgebreidheid van het terrein, waarover de inlichtingen verstrekt moeten worden. Ten einde in dit opzicht aan de gestelde eischen te voldoen, zou de bank hare vertegenwoordigers niet alleen daar moeten hebben waar de Fransche exporthandel tot nu toe belang had, doch eveneens daar waar deze eventueel belang zou kunnen hebben en waar eventueel vaste voet gekregen zou kunnen worden. Er is dus om zoo te zeggen geen land ter wereld, waar deze bank geen succursalen of vertegenwoordigers zou moeten hebben. De administratie zou dus niet alleen zeer omvangrijk, doch eveneens zeer kostbaar worden, daar zeer vele agentschappen voorloopig niet in de winst zouden kunnen bijdragen. Verder zou deze bank onherroepelijk in botsing komen met de reeds bestaande bankinstellingen, doch dit bezwaar lijkt mij van minder belang.

Onwillekeurig ben ik reeds op het terrein der critiek gekomen, welke bij een artikel als dit bijna onmogelijk is te vermijden. Men wil van deze exportbank een soort regeeringsbank maken. Nu is de langzame manier van werken van bijna alles wat regeeringsambtenaar is, bekend. De Fransche bureaucratie maakt hierop geen uitzondering, integendeel: *Monsieur Lebureau* is berucht.

Het lijkt mij oneindig veel beter, indien de Staat en/of de Banque de France het particulier initiatief zouden steunen. Laat men hier oprichten flinke instellingen, die in het buitenland filialen hebben, die zich een speciaal land of landengroep tot werkterrein kiezen. Men heeft het voorbeeld van het buitenland voor oogen.

Duitschland had, dank zij zijn overzeeschen bankinstellingen (Deutsch Süd-Amerikanische, Deutsch Überseeische, Brasilianische Bank für D. etc.) een grooten invloed op vele overzeesche markten.

Nederland heeft het goede voorbeeld gevolgd, de Hollandsche Bank voor Zuid-Amerika werkt met groot succes in Zuid-Amerika.

Dergelijke instellingen kunnen, juist omdat zij zich tot een kleineren werkkring beperken, voor den handel van het moederland van groot nut zijn. Zij zijn beter bekend met den plaatselijken toestand, kunnen oordeelen omtrent de solvabiliteit der afnemers en kunnen zeer vaak waardevolle inlichtingen verschaffen omtrent de behoeften in het land, waar de succursalen gevestigd zijn. Ook hebben deze instellingen het voordeel, dat, indien eenmaal in het buitenland het vertrouwen gewonnen is, zij zich door hare deposito's financieel zelfstandig kunnen bedruipen en het moederland de aanvankelijk benodigde kapitalen kunnen restitueeren. De hierboven reeds genoemde Duitsche en Nederlandsche instellingen zijn hiervan het bewijs.

Wel bestaan er in Frankrijk reeds eenige instellingen, die op deze manier werken (Banque Française pour le Brésil, Banque Argentine et Française), doch deze opereeren nog op bescheiden schaal. Buitendien, geheele werelddelen liggen nog braak. De Oriënt, Japan, Amerika, ja zelfs de Fransche koloniën zijn nog niet op voldoende wijze door bankverbindingen met het moederland verbonden.

Thans, nu de Duitsche invloed in de meeste der overzeesche landen gebroken is, is het moment gekomen voor de Fransche banken, om te trachten, de opengekomen plaats in te nemen. De groote Credietinstellingen moesten hier de handen ineenslaan. Onder deskundige leiding kunnen dergelijke banken, zoowel voor den exporthandel als voor de oprichters, goede vruchten afwerpen.

GOSCHALK.

Parijs, 23 December 1918.

OVERZICHT VAN DEN TABAKSHANDEL
IN 1918.

Wegens de tijdsomstandigheden zag de firma P. Meerkamp van Embden & Zoonen er van af haar bekende jaaroverzicht te doen verschijnen, hetwelk, naar den lezer bekend is, in de voorafgaande jaargangen ook in deze kolommen plaatsing vond. De heer F. M. v. E. heeft voor dit weekblad alsnog het volgende overzicht samengesteld.

Omtrent de eerstehandszaken gedurende 1918 valt weinig te vermelden. Aangevoerd werden alleen enkele duizenden pakken Java en Sumatra, afkomstig uit het gerequireerde s.s. „Lombok”, dat naar Londen gedirigeerd was om zijn lading te lossen.

De tabak uit de in Amerika in beslag genomen schepen (circa 13.000 pn.) werd daar gelost, door het Amerikaansch gouvernement overgenomen en toen in inschrijving gebracht, waarbij deze voor rekening eener Hollandsche combinatie ingekocht werd; intusschen laat de verscheping hiervan uit den aard der zaak nog op zich wachten.

Van den op 1 Januari 1918 in Nederland bestaanden eerstehandsvorraad van circa 22.500 pakken Java en Sumatra (1916-oogst) werden in de maanden Februari en Juli op N.O.T.-conditiën bij inschrijving gebracht 17.466 pakken. Het restant van circa 5000 pakken moest ingevolge de bepalingen van het Rijksbureau voor Tabak (zie E. S.B. blz. 593 vorigen jaargang) ter beschikking gehouden worden van dat bureau voor de voorziening van Nederland met goedkoop rookmateriaal.

De prijzen, welke in Februari gedeeltelijk reeds boven die voor N.O.T.-vrije tabak liepen, stegen in de Juli-inschrijvingen nog verder, daar men meer en meer begon in te zien hoe klein de kans op nieuwe verschepingen voorloopig zou blijven, terwijl de vrije voorraden, mede tengevolge van de boven aangeduide maatregelen van het R.B.T. nagenoeg geheel van de markt verdwenen.

In de Februari-inschrijving te Amsterdam kwamen verder voor 3000 balen Domingo, behoorende tot een partij van 15.000 balen, in den loop van 1917 aangevoerd, waarvan 12.000 balen aan het Algemeen Tabak Syndicaat ter distributie toegewezen waren.

Voor het overige bepaalden de eerstehandszaken zich tot verkoopen van overzee liggende tabak, welke intusschen ondershands plaats vonden, zoodat daaromtrent niet veel bijzonderheden te vermelden zijn.

Het nog in Indië liggende restant van den 1916 Java-oogst, ruw geschat op circa 400.000 pakken, is voor het grootste deel in handen van den handel overgegaan, evenals dit het geval is met de nog op Deli liggende circa 100.000 pakken van den 1916 Sumatra-oogst.

Van den 1917 Java-oogst wordt het quantum blad ongeveer normaal geraamd, dat der krossok's is echter in verhouding tot andere jaren slechts zeer klein. Ook van dezen oogst werd reeds een en ander op levering verkocht en wel hoofdzakelijk van Bezoekie en Vorstenlanden. Circa 5000 pakken uit deze districten (waarvan reeds sedert jaren eenige duizenden pakken van Nederland uit hun weg naar Amerika vonden), werden bovendien voor Amerikaansche rekening op Java uitgezocht en ter directe verscheping gekocht.

Van den 1917 Sumatra-oogst, geschat op 240.000 pakken, werden in den loop van het jaar door het daartoe in Amerika opgerichte inkoopconsortium circa 28.000 pakken in Deli uitgezocht en eveneens direct daarheen verscheept. Voor dit doel worden bijna uitsluitend de duurder merken gekocht en men kan aannemen, dat de geldswaarde hiervan ruim een derde deel vertegenwoordigt van de doorsnee-opbrengst der Sumatra-oogsten 1913/1915. Enkele maatschappijen realiseerden door verkoop op levering ook reeds het restant van den 1917-oogst. De 1918 Sumatra-oogst wordt geschat op 266.000 pakken, terwijl

voor den 1919-oogst tot een belangrijke inkrimping der productie besloten is.

De binnenlandsche handel en de industrie stonden natuurlijk geheel onder den invloed van het in Februari opgerichte Rijksbureau voor Tabak. Na hetgeen wij vroeger omtrent dit punt schreven behoeven wij thans hierover niet uit te weiden.

Van de aangekondigde voorziening van het rookend publiek met billijk materiaal, waarom feitelijk alles draaide en waarvoor o.a. door de oprichting van het Alg. Sigaren Syndicaat reeds uitgebreide en kostbare maatregelen genomen waren, is trouwens niets gekomen. Verschillende bepalingen der daarvoor in het oog gevatte regeling bleken namelijk bij de fabrikanten op overwegende bezwaren te stuiten. Toen men het na lange en vaak stroeve onderhandelingen omtrent deze punten eens geworden was, deden zich nieuwe moeilijkheden voor, thans van de zijde van de N.U.M. (uit den aard der zaak moest de regeling grootendeels door den export mogelijk gemaakt worden).

Deze instelling meende dat, afgescheiden van de verplichtingen, welke de fabrikanten voor de binnenlandsche voorziening op zich hadden moeten nemen, bovendien een belangrijk deel der baten van den uitvoer in haar kas moest vloeien en eischte een cijns, welke in doorsnede op circa f 60 per duizend sigaren uitkwam, voor zichzelf op (bovendien moesten de exporteerende fabrikanten nog een zeker bedrag storten in een fonds ter ondersteuning van werklooze sigarenmakers).

Nieuwe eindelooze onderhandelingen volgden; ten slotte liet de regering den eisch der goedkoopere voorziening van Nederland vallen. De N.U.M. bleef echter op haar standpunt staan, totdat eindelijk in December de fabrikanten bekend maakten, dat zij noodgedwongen hun fabrieken zouden stopzetten, indien hierin geen wijziging gebracht werd. Toen werd ten slotte de uitvoer toegestaan, voorloopig van 500 miljoen sigaren (ongeveer een derde deel van den voorraad bij fabrikanten) enkel tegen berekening van een administratieloon, loopend naar gelang der waarde van 1 tot 5 percent benevens de bovengenoemde storting in het werkloozenfonds.

Onnoodig te zeggen, dat inmiddels tengevolge der verandering in den politieken toestand de gunstige tijd voor den export ongebruikt voorbijgegaan was, zoodat vele buitenlandsche contracten geannuleerd werden en nieuwe orders op loonende basis moeilijk meer te krijgen waren.

Zooals bekend, hadden ook importeurs en handelaars een deel van hun voorraad ruwe tabak ter beschikking van het R.B.T. moeten stellen, hetwelk eveneens voor de vervaardiging van goedkoop rookmateriaal zou hebben moeten dienen; hierbij zijn verscheidene importeurs-partijen, waarvan de eigenaars reeds sinds ongeveer twee jaren op een gelegenheid tot realiseering van hun product wachten. Dit quantum, uit circa 15.000 colli bestaande, is tot dusverre nog onaangeroerd blijven liggen en zal nu vermoedelijk binnenkort in veiling gebracht worden, met de uit het s.s. „Lombok” afkomstige partijen.

Deed de min gunstige toestand in de sigarenindustrie in de tweede helft des jaars bij den tusschenhandel zijn invloed op den toch reeds moeilijken afzet van het ruwe materiaal geducht voelen, ook in andere opzichten had deze weinig stof tot roemen. De gelegenheid tot nieuwe zaken bleef natuurlijk uiterst beperkt en bepaalde zich grootendeels tot leveringscontracten met alle daaraan verbonden risico's; de verkoop van den loco-voorraad, voor zoover men daarover de beschikking gehouden had, werd door de regeringsmaatregelen zeer bemoeilijkt, terwijl ten slotte een groot deel der binnenlandsche voorziening geschiedde in de veilingen, door het Algemeen Tabak Syndicaat gehouden, waarbij den handel slechts een zeer bescheiden rol is toebedeeld.

In deze veilingen werd het restant gerealiseerd van

de in 1917 voor het binnenland beschikbaar gestelde 75.000 pakken. Voor de sigarenindustrie bestond dit nog uit circa 27.000 colli, aangevuld met 4000 balen van de bovengenoemde partij Domingo en met circa 3500 pakken Sumatra. Deze laatste tabak had reeds geruimen tijd hier voor Amerikaansche rekening op verschepingsgelegenheid liggen wachten en was ten slotte door het R.B.T. van de eigenaars teruggekocht.

Voor de tabakskerverrijen werden in den loop van het jaar circa 5500 pakken Java en 8000 balen Domingo beschikbaar gesteld. Door de bepaling van het R.B.T., dat voor kerfdoeleinden alleen watentabak gekocht mocht worden (waarvan echter nagenoeg geen voorraad bestond), hebben kervers veel meer dan sigarenfabrikanten voortdurend door gebrek aan materiaal te lijden gehad, zoodat velen hun bedrijf gedurende een groot deel van het jaar geheel of gedeeltelijk moesten laten stilstaan. Het verbod van uitvoer van hun fabriek heeft op hun bedrijf dan ook niet veel invloed gehad, daar zij toch niet in staat waren aan de vraag hunner binnenlandsche afnemers te voldoen.

Anders is dit met de sigarettenfabricage, welke industrie de laatste jaren ook in Nederland een groote vlucht genomen heeft. Deze vindt haar afzetgebied voor de duurere merken in hoofdzaak in het buitenland, hetwelk dus thans voor haar gesloten is, terwijl zij in den aanmaak van goedkope sigaretten, welke voor het binnenland voornamelijk in aanmerking komen, zeer bemoeilijkt wordt door de bepaling, dat voor sigaretten-doeleinden slechts Chineesche en Oriëntaalsche tabak aangekocht mag worden (waarvan alleen in de duurere prijzen eenige voorraad bestaat).

Omtrent de Inlandsche tabak valt ten slotte te vermelden, dat het geheele gewas 1918 tot voor de planters zeer loonende prijzen, loopende van f 90 tot f 150 per 100 pond, vanwege het R.B.T. in beslag genomen is, met het doel ook deze tabak voor de binnenlandsche industrie te distribueeren. M.

EVENTUEELE INKRIMPING VAN DEN SUIKERRIETAANPLANT OP JAVA.

Een medewerker schrijft:

Waar geen cultuur op Java zoo groote belangen van economischen en financieelen aard in zich vereenigt als de suikercultuur, is het niet te verwonderen, dat de aankondiging der Nederlandsch-Indische Regeering, dat zij ernstig overweegt den aanplant van suikerriet op Java met 25 pCt. in te krimpen, groote ontsieltenis in breede kringen veroorzaakt heeft. Den suikeroogst op Java op 28 miljoen picols aannemende, vertegenwoordigt 25 pCt. daarvan 7 miljoen picols; bij eene gemiddelde opbrengst van f 10 per picol (op het oogenblik is de gemiddelde prijs der verschillende kwaliteiten ruim f 12½) beteekent dit een waarde-uitval van f 70.000.000.

Het betreft hier den aanplant voor het oogstjaar 1920, die reeds in het voorjaar 1919 — meestal tusschen Februari en Juni, dus ruim een jaar van te voren — in den grond gebracht wordt. Men zal zich in verband hiermede herinneren, dat eene dergelijke kwestie zich voorgedaan heeft in het voorjaar 1918 tijdens de toen plaats hebbende beplantingen voor het oogstjaar 1919. Toen gaf de Ned.-Ind. Regeering den suikerfabrikanten in overweging om in verband met de groote moeilijkheden, verbonden aan den aanvoer van rijst uit het buitenland, hun aanplant met 25 pCt. te verminderen, ten einde de daardoor vrijkomende gronden te kunnen beplanten met rijst en was er aanvankelijk ook sprake van eene Regeeringsordonnantie, die eene dergelijke inkrimping zoude voorschrijven — zie E. S. B. No. 121, pag. 343. — Later kwam de Regeering van het denkbeeld van eene gedwongen inkrimping voor den oogst 1919 terug en verklaarde zelfs in den Volksraad eenen dergelijken maatregel

voor ondoelmatig, doch intusschen hadden de meeste suikerfabrieken onder den druk der eigen moeilijkheden — gebrek aan afscheepgelegenheid en aan koopers en als gevolg daarvan groote ophooping van onverkoopbaar product — reeds tot eenige inkrimping besloten, zoodat in 1918 voor den oogst 1919 in doorsnee ongeveer 15 pCt. minder riet aangeplant werd dan in het voorafgaande jaar.

Thans is de toestand echter geheel anders. De oorlog is voorbij — tenminste zoo goed als — en de vooruitzichten voor Javasuiker op de wereldmarkten zijn gunstig, zoodat de afzet tot zeer loonende prijzen van groote oogsten gedurende de eerstvolgende jaren zeer wel mogelijk is. Onder deze gewijzigde omstandigheden denkt geen enkele fabriek meer aan vrijwillige inkrimping. Het zouden dan ook slechts argumenten van zeer groot gewicht mogen zijn, die de Indische Regeering mogen doen besluiten om aan de Suikerindustrie de volle vruchten van langjarig intensief werken op cultureel en industrieel gebied te ontnemen.

Ten opzichte van deze argumenten heerschte en heerscht nog twijfel en onzekerheid, zooals blijkt uit het artikel van den heer H. Tersteeg in „De Telegraaf” van 27 December, waarin de voornaamste beweegredenen der Regeering niet gezocht wordt in verbetering der voedselvoorziening van Ned.-Indië, maar in verband wordt gebracht met politieke stroomingen in Indië van z.g. „ethischen” aard. Dit laatste blijkt echter geenszins uit de tot dusver van den Gouverneur-Generaal ontvangen telegrafische berichten, die den maatregel uitsluitend in verband brengt met de rijstvoorziening van het eilandrijk. Waar echter nog geen jaar geleden eene gedwongen inkrimping der suikercultuur door de Regeering zelve voor dat doel als ongewenscht werd verklaard, sindsdien de oorlog beëindigd werd en naar menselijke berekening de toekomstige aanvoer van voedsel uit het buitenland gaandeweg verbeteren zal, daar is het moeilijk verklaarbaar waarom de Regeering van Ned.-Indië nu in eens weder haar heil wil zoeken in eene gedwongen vermindering van den suikerrietaanplant.

Het is dus ook te hopen, dat de Regeering zoowel in Ned.-Indië als ook hier door eene duidelijke verklaring ter zake spoedig aan de in Ned.-Indische cultuurkringen heerschende onzekerheid een einde zal maken en in elk geval geen ander middel, dat tot verbetering van de voedselvoorziening van Ned.-Indië zal kunnen leiden, onbeproefd zal laten alvorens tot een dergelijken diep ingrijpenden maatregel als de vermindering van den Java-suikeroogst met een vierde gedeelte over te gaan.

HET VLEESCHVRAAGSTUK.

Men schrijft ons:

In het No. van de vorige week van E. S. B. komen zeer interessante beschouwingen voor over bovengenoemd vraagstuk, waarmede ik voor een groot deel accoord ga.

Als zij mij aanleiding geven tot het maken van eenige opmerkingen, geschiedt dit dan ook niet zoo zeer om den schrijver te bestrijden als wel om zijn stuk aan te vullen en op sommige punten een sterker licht te doen vallen.

Er wordt eene zeer verdienstelijke, gedetailleerde beschrijving gegeven van de ontwikkeling der Regeeringsbemoeiingen op het terrein der rundvleeschverzorging, die per slot van rekening tot resultaat hadden, dat de minister, ten einde raad, de zaak op haar beloop moest laten. Deze beschrijving heeft ook daarom groote waarde, wijl men er uit kan zien, met welke haast onoplosbare puzzles men te maken krijgt, wanneer de overheid de voedselvoorziening van een centraal punt uit moet regelen. Dat bij rundvleesch deze moeilijkheden bijzonder groot zijn, staat deels ook hiermede in verband, dat rundvee niet alleen, ja hier te lande niet in de eerste plaats, wordt gehouden

ten behoefte van de vleeschvoorziening. De zuivelproductie is nummer één. Voorts is de rundveehouderij in verreweg de meeste streken verbonden met akkerbouw en zij speelt daarbij in verschillende deelen des lands weder eene zeer verschillende rol.

Hiervan is het gevolg, dat voor de oplossing van het vraagstuk der rundvleeschvoorziening niet alleen noodig is de kennis van vee, maar dat wellicht van veel meer belang nog is een goed inzicht in het landbouwbedrijf in de onderscheiden deelen des lands en in de rol, die het rundvee daarin speelt.

Voorts wijst de schrijver zeer terecht op den invloed, dien de psyche van den boerenstand uitoefent ten aanzien van het al of niet slagen eener regeling. De vraag mag dan ook m.i. wel worden gesteld of zij, die met de leiding zijn belast geweest, met een en ander wel steeds voldoende rekening hebben gehouden. Deze vraag geldt trouwens niet alleen de rundvleeschdistributie, maar in het algemeen alle crisismaatregelen.

Of de zaak beter zou zijn afgelopen, zoo reeds in het najaar van 1917 met de distributie was begonnen, moet m.i. worden betwijfeld. Wel moet worden erkend, dat de houding, toen door de Regeering, vooral ook onder den invloed van de pers, aangenomen, niet juist was. De Regeering zag zich genoodzaakt voor de menschelijke voeding beslag te leggen op het voor eigen vee door de boeren verbouwde krachtvoeder. Dezen zaten zodoende met hun vee verlegen en in eene soort paniek werd, vooral in de zandstreken, het aanbod van vee voor de slachtbank zoo groot, dat de prijzen tot een zeer laag niveau daalden, de landbouwers door het verbod hun graan aan het vee te voederen groote schade leden en het vleesch als het ware werd vermorst. Had men van Regeeringswege toen het overtollige vee tegen redelijke prijzen overgenomen, om het vleesch te conserveeren, men zou in het voorjaar van 1918 minder spoedig vleeschgebrek hebben gekregen en de landbouwers zouden minder reden hebben gehad om zich over de handelwijze der Regeering te beklagen.

Verder dan tot het begin van den zomer zou echter m.i. de gunstige invloed van die maatregelen op de vleeschvoorziening niet hebben bereikt.

Er zijn verschillende oorzaken, die nu eenmaal ten gevolge hebben, dat er zeer weinig rundvleesch wordt geproduceerd. Men kan wel allerlei vernuftige regelingen maken, om het geproduceerde te distribueeren; het tekort is te groot, om de zaak daardoor eenigermate in het reine te brengen.

In het antwoord, dat de Minister van Landbouw 23 Dec. j.l. gaf op eene schriftelijke vraag van het Tweede Kamerlid, den heer Bos, werden speciaal twee oorzaken genoemd, die ten gevolge hadden, dat er minder slachtvee beschikbaar is, dan waarop men bij het ontwerpen der regeling had gerekend. In de eerste plaats de omstandigheid, dat het percentage vee, dat drachtig is, veel grooter is dan normaal, daar nagenoeg elk veehouder gepoogd heeft, zijn stapel gebruiksvee zoo groot mogelijk te doen zijn. En in de tweede plaats de frauduleuze slachtingen.

Omtrent de laatste oorzaak wensch ik allereerst enkele opmerkingen te maken. Bij mij rijst de vraag, of de beteekenis van die frauduleuze slachtingen niet schromelijk wordt overdreven. Ook in den voorzomer van 1918 werden daaromtrent verschrikkelijke tafereelen opgehangen. De in Augustus gehouden vee-telling¹⁾ toonde echter de overdrijving duidelijk aan.

Zoo zal het, naar het mij voorkomt, later ook wel zijn gegaan. De vee-inventarisatie, die schatten gelds heeft gekost en de controle als gevolg daarvan, moeten toch al met buitengewoon weinig zorg hebben plaats gehad, als slachtingen in den omvang als waarvan wordt gewaagd, mogelijk zijn geweest.

Het van clandestiene slachting afkomstige vleesch

moest enorme prijzen opbrengen, wilde men vergoeding vinden voor het groote risico, dat aan de slachting verbonden was. Die enorme prijzen konden echter door betrekkelijk weinigen worden betaald. Het is een gewoon verschijnsel, dat het aantal personen, die op geld niet behoeven te zien, sterk wordt overschat.

M.i. staat de zaak zoo. Als hier of daar eene clandestiene slachting heeft plaats gehad, die bekend wordt, wordt daarover nogal, zij het dan in stilte, gesproken. Hetzelfde geldt van de gevallen betreffende het gebruik van uit clandestiene slachting verkregen vleesch. En nu wil het mij voorkomen, dat dat herhaaldelijk oververtellen van hetzelfde geval op de publieke opinie den indruk maakt, dat men telkens met een nieuw delict te doen heeft. Reeds meermalen is op verschillend gebied de ervaring opgedaan, dat op deze wijze zich bij het publiek meeningen vastzetten, die, als men de zaak eens goed gaat onderzoeken, op groote overdrijving berusten.

Van meer beteekenis lijkt mij dan ook de eerste, in het antwoord van den Minister genoemde oorzaak. Toch is, wat daaromtrent wordt gezegd, niet geheel volledig. Er bestaat inderdaad bij de boeren een streven hun rundveestapel zoo talrijk te houden als maar eenigszins mogelijk is. Dit is eensdeels een gevolg van de hooge melk- en zuivelprijzen en anderdeels van de — misschien overdreven — verwachtingen omtrent de vee-prijzen in de toekomst ten gevolge van de groote behoefte der oorlogvoerende landen, om aldaar den veestapel weer op peil te brengen.

Dit heeft er ongetwijfeld toe geleid, dat in den zomer minder vee is vetgeweid en meer onder den stier is gebracht, dan anders het geval zou zijn geweest.

Wat het winterhalfjaar betreft, komt daar nog eene belangrijke oorzaak bij, n.l. de schaarschte aan krachtvoer. Het is eenvoudig onmogelijk, in den winter op eenigszins belangrijke schaal vee te mesten. De groote hoeveelheid gebruiksvee is voorts oorzaak, dat dit over het algemeen onvoldoende wordt gevoederd, zoodat daaronder aan het eind van den winter ook zeer weinig slachtbaar vee zal voorkomen. Evenals het vorige jaar zal dan ook in het voorjaar en den voorzomer van 1919 op groote rundvleeschschaarschte moeten worden gerekend. Alleen de nuchtere kalveren, waarvan pl.m. 400.000 voor slachting beschikbaar komen, kunnen deze schaarschte eenigszins verzachten.

Het groote publiek ziet eene tegenstrijdigheid tusschen de grootte van den veestapel en het gebrek aan rundvleesch. Dit laatste spruit, zegt men, daaruit voort, dat de boeren hun vee vasthouden.

Zoo is het echter niet. Wie het gebrek aan krachtvoer niet uit het oog verliest, zal eerder tot de conclusie moeten komen, dat het gebrek aan vleesch een gevolg is van het feit, dat wij eigenlijk te veel vee hebben, zoodat geen voldoende voer kan worden verstrekt om vleesch te produceeren.

De vrees is geuit, dat het opheffen der distributie zou leiden tot het afslachten van te veel gebruiksvee. Ik geloof niet, dat deze vrees gerechtvaardigd is. De boeren hebben zulke hooge vee-prijzen in het hoofd, dat zij hun slachtbaar gebruiksvee, voor zoover dit er is, slechts tegen zeer hooge prijzen zullen willen afstaan. Daardoor worden de prijzen van het rundvleesch, vooral ook in verband met de slechte kwaliteit, zoo hoog, dat het gebruik zeer beperkt zal blijven.

Ten slotte nog eene opmerking over het slachten van paarden. Er worden thans vrij veel paarden geslacht ten behoeve van de verstreking van goedkoop vleesch. Hoezeer dit laatste ook mag worden toegejuicht, de vraag is toch, of het wel goed gezien is, daarvoor paarden, waaronder ook vele jonge dieren, te slachten. De paardenstapel is in de omringende landen buitengewoon sterk verminderd, zoodat de boeren er geen trekkracht genoeg hebben om hun land te bewerken, wat natuurlijk een zeer ongunstigen invloed heeft op de voedselproductie. Met het oog hierop

¹⁾ [Men zie het artikel op pag. 1035 van den vorigen jaargang. — Red.]

zou men uit een oogpunt van internationaal altruïsme reeds bezwaar kunnen maken tegen het gebruik van jonge paarden voor de slachtbank. Hier komt echter nog bij, dat onder deze omstandigheden ons overcompleet aan paarden een uitstekend ruilobject zou uitmaken. In de bladen heeft het bericht gecirculeerd, dat met de Belgische regeering onderhandelingen werden gevoerd in zake het ruilen van rundvee tegen kolen. Ongetwijfeld heeft men in België groot gebrek aan rundvee. Echter ook aan paarden. En deze zijn voor den landbouw nog onmisbaarder dan rundvee. Zou, zoo mag men vragen, met een aanbod van paarden onzerzijds niet meer te bereiken zijn geweest dan met dat van rundvee?

ARGENTINIE.

Evenals het voorgaande jaar ¹⁾ zij hier aan het belangrijke economische gedeelte van het verslag van de Hollandsche Bank voor Zuid-Amerika (vierde boekjaar, 1917—'18) een en ander ontleend.

De Argentijnsche handelsbalans wijst, niettegenstaande het overal heerschende gebrek aan scheepsgelegenheid, over het jaar 1917 toch nog een voordeelig saldo aan. Dit feit is te meer van belang, daar het verkeer met Nederland en de Scandinavische Rijken, dat van eenige beteekenis was geworden, gedurende het afgelopen jaar zoo goed als gesloten was, en ook de handel met andere belangrijke overzeesche markten geheel was stop gezet. Het hierdoor ontstane nadeel werd gedeeltelijk gecompenseerd door de uitbreiding van het verkeer met andere natiën, voornamelijk Noord-Amerika en de Geallieerde landen, wegens den grooten uitvoer van de Argentijnsche producten van landbouw en veeteelt. De invoer in het algemeen en in het bijzonder die van machinerieën, onmisbaar voor de ontluikende nationale nijverheid, werd met den dag bezwaarlijker. Ook het gebrek aan steenkool, waarin slechts ten deele door de in het land voorkomende brandstoffen kon worden voorzien, was eene ernstige bedreiging voor den normalen gang van het spoorwegverkeer en de uitoefening van de industrie.

Herhaaldelijk voorkomende werkstakingen in alle takken van bedrijf, in het bijzonder bij de Spoorwegen, mede veroorzaakt door het steeds duurder wordende levensonderhoud alsook door invloeden van binnenlandschen politieken aard, die op sommige oogenblikken zeer verontrustende verhoudingen aannamen, hebben gedurende het afgelopen jaar het economische leven bedreigd.

Gedurende Maart j.l. vonden de algemeene verkiezingen voor de Kamers plaats, welke in het voordeel van de radicale partij uitvielen. Door de vermeerdering van het ledental dezer partij is de positie van de Regeering dermate versterkt, dat zij thans op eene parlementaire meerderheid kan rekenen. Dientengevolge vertrouwt de Regeering, dat gedurende de aanstaande zittingsperiode belangrijke kwesties op economisch en financieel gebied (consolidatie van de vlottcnde schuld, nieuwe begrooting, belastingwetten enz.) tot oplossing zullen komen.

Wat de verhouding tot het Buitenland aangaat, kan medegedeeld worden, dat de Argentijnsche Republiek hare vriendschappelijke relaties met alle landen ter wereld, ook na de uitbreiding van den wereldbrand tot de beide Amerikaansche halfronden, gehandhaafd heeft.

Het gunstige oogstjaar 1917/18 heeft groote hoeveelheden graan, naar schatting meer dan 7 miljoen ton, voor export beschikbaar opgeleverd. Een deel daarvan n.l. 2½ miljoen ton, werd bij overeenkomst, begin 1918 met Engeland en Frankrijk aangegaan, tot speciaal vastgestelde minimumprijzen door de Regeeringen van genoemde landen gecontracteerd. Ter bevordering van de financiering van deze transacties opende de Argentijnsche Regeering, door tusschen-

komst van de Nationale Bank, aan Engeland en Frankrijk gezamenlijk een crediet van \$ 200 miljoen goud. De tegen dit crediet verschuldigde bedragen, vermeerderd met rente ad 5 pCt. per jaar, zullen worden gerestitueerd binnen den termijn van 24 maanden, ingaande bij onderteekening van de overeenkomst, en in goud-specie. Ook is de Argentijnsche Regeering gemachtigd direct op die van Engeland en Frankrijk te trekken, tegen een koers niet hooger dan 50 d. of frs. 5,60 per 1 peso goud. Deze overeenkomst, waarbij Argentinië in plaats van zooals tot nog toe als geldnemer, voor het eerst optreedt als geldgever, vormt een mijlpaal op den nationalen economischen ontwikkelingsweg.

Men berekent, dat de gecontracteerde hoeveelheden graan reeds geheel zijn aangekocht, hoewel deze nog slechts ten deele zijn uitgevoerd, waartegen de Nationale Bank voor ongeveer \$ 150 miljoen goud voorschot heeft verleend.

Als gevolg van de toestanden, door den oorlog teweeggebracht, is het verloop van de wisselmarkt ongeveer hetzelfde gebleven, met dezelfde plotselinge schommelingen als in het voorafgaande jaar. De koersen op de in oorlog zijnde landen zijn nog verder ten voordeele van Argentinië veranderd, terwijl die op de neutrale landen, voornamelijk op Spanje, tegenwoordig eene groote marge boven de pariteit aantoonen.

De verminderde waarde van de buitenlandsche valuta heeft eene stijging van den prijs van de uitvoerproducten voor den buitenlandschen koper ten gevolge gehad. Daarom hebben de voornaamste afnemers van Argentijnsche waren, zooals Noord-Amerika, Engeland en Frankrijk, op middelen gezonnen, om door overeenkomsten de waardevermindering van hunne ruilmiddelen tegen te gaan. Zoo is de Dollar, die in November op \$ 93,50 goud (per \$ 100 U.S.) stond genoteerd, dus met eene depreciatie van 10 pCt. op de pariteit van \$ 103,6 goud, onmiddellijk na de overeenkomst betreffende het deponeren van \$ 60 miljoen goud bij de Federal Reserve Bank, eenige centavos gestegen. Behoudens eenige variatie is de Dollar-koers ten slotte op ongeveer 98 gebleven.

De overeenkomst met Engeland en Frankrijk, betreffende het aan deze rijken geopende crediet van \$ 200 miljoen goud, is ook van invloed geweest op de wisselkoersen, aangezien door den waarborg van te zijner tijd te kunnen betalen in Argentijnsche valuta, vele transacties aan de open markt werden onttrokken. Het resultaat was meerdere stabiliteit in de koersen op Londen en Parijs.

De voortdurende waardevermeerdering van de Peseta is van zekeren invloed geweest op het gewone handelsverkeer met Spanje, terwijl de hooge koersen van den Gulden, Zwitserschen Franc en Noorsche Kroon, bij den zeer ingekrompen handel met de landen met genoemde valuta geen factor van belang vormden.

Het oogstjaar 1917/18 is zeer voordeelig uitgevallen, waardoor eene belangrijke hoeveelheid graan voor den uitvoer beschikbaar kwam. Het reeds toenemende gebrek aan scheepsruimte echter was eene moeilijkheid. Eindelijk kwam het redmiddel door de overeenkomst met Engeland en Frankrijk. Daarbij contracteerden de omliggende landen en enkele neutrale, belangrijke hoeveelheden graan, doch voor laatstgenoemde blijft tot nog toe de verscheping een ernstig beletsel.

De totale uitvoer van graan, gedurende het eerste halfjaar van 1918 bedraagt ongeveer 2 miljoen ton, zegge nauwelijks 30 pCt. van de voor export beschikbare hoeveelheid. In hetzelfde tijdperk van 1917 en 1916 waren reeds uitgevoerd respectievelijk 70 pCt. en 33 pCt., van de eveneens respectievelijk voor uitvoer voorhanden hoeveelheden van 2,2 en 6,7 miljoen ton.

Gedurende de eerste helft van 1918 was eene vermeerdering van het aantal aangekomen schepen te constateeren, doch het percentage van het tot dusver

¹⁾ Pag. 850, No. 98.

uitgevoerde kwantum (80 pCt.) maakt eene buitengewone vermeerdering in de tonnenmaat voor het vervoer van het restant van den oogst onverbiddeijk noodzakelijk.

Voor den tijdelijken opslag van het enorme oogst-surplus was het noodzakelijk, van alles, wat zich als pakhuisruimte aanbodt, gebruik te maken. De Regeering is in deze zooveel mogelijk tegemoet gekomen, door de fiscale douaneloosden in de rivier- en zeehavens beschikbaar te stellen, want de landbouwers bezitten tot nog toe niet in voldoende mate de middelen om hun oogst tegen slechte weersgesteldheid te beschermen.

Zooals blijkt uit de voorname plaats, die de voortbrengselen van de veeteelt in den Argentijnschen exporthandel innemen (in 1917 = 68,3 pCt. van den totalen export) vormt deze tak van bedrijf thans meer dan ooit den krachtigen steunpilaar van het nationale economische levensgebouw. De ontwikkeling van de Exportslachterij heeft in Argentinië, in het bijzonder gedurende de laatste jaren, een buitengewone vlucht genomen, als gevolg van de toegenomen vraag naar hare producten van de zijde van de in oorlog zijnde naties.

De Geallieerden wijdden speciaal hun zorg aan het reserveeren van de vereischte laadruimte voor versch en geconserveerd vleesch, zoodat die voor de bijproducten moest worden ingekrompen. Dientengevolge wijst de uitvoer van wol en huiden eene aanzienlijke vermindering aan, zoodat door de overvoerde markt de prijzen zijn achteruitgegaan, hoewel deze nog steeds hooger zijn dan vóór den oorlog.

Het toenemend gebrek aan tonnenmaat heeft eene nooit verwachte stijging in de prijzen van drijvend materieel veroorzaakt, hetgeen eene langzame liquidatie van de Argentijnsche handelsvloot ten gevolge heeft gehad, zeer in het voordeel van de verkoopers, doch ten nadeele van 's lands welvaart. De Regeering heeft thans het plan opgevat tot stichting van eene Gouvernements-handelsvloot en besloten, daarvoor geheel het verouderde materieel van de Rijksmarine te gebruiken.

Hoewel de goede bedoeling van de Regeering niet ontkend wordt, dient in het oog gehouden te worden; dat het gebrek aan staal en het zich voordoen van technische moeilijkheden het officieel initiatief zeer belemmeren.

Het gedurende het eerste halfjaar van 1918 hier aangekomen aantal schepen wijst een flinke vermeerdering aan in vergelijking met hetzelfde tijdperk 1917, doch de disponibele tonnenmaat blijft nog ver beneden het voor den uitvoer benoodigde kwantum. Twee Japansche Maatschappijen hebben stoomvaartlijnen tusschen Japan en de Rio de la Plata geopend, waarbij ook Nederlandsch-Indische en Zuid-Afrikaansche tusschenhavens worden aangedaan en een vrij belangrijk handelsverkeer is reeds tusschen deze landen ontstaan, waardoor nieuwe handelsbanen voor den Argentijnschen handel in uitzicht worden gesteld.

AANTEKENINGEN.

Invoering van Amerikaansche Katoenstandaards. — In de avondbladen van Vrijdag j.l. las men opnieuw in den vorm van de mededeeling: dat de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Amsterdam van de Directie van Economische Zaken van het Ministerie van Buitenlandsche Zaken een bericht ontvangen had, afkomstig van H.M.'s gezant te Washington, een officieele Amerikaansche bekendmaking aangaande katoen. Ditmaal was een telegram ontvangen van den volgenden inhoud: „Ruling withdrawn but war industries board expresses hope firms will voluntarily increase use official cotton standard.” Wij verwijzen den lezer naar de aanteekening op pag. 982 van den vorigen jaargang, waarin vermeld wordt dat hier te lande tot nu toe de Amerikaansche

katoen gemeenlijk op Europeesche standards gekocht werd en het streven van de V.S. uit het destijds ontvangen bericht bleek te zijn de Amerikaansche standards daarvoor in de plaats gesteld te krijgen. Deze eisch is dus nu weder komen te vervallen. Vermoed mag worden dat van Europeesche, speciaal van Engelsche zijde, bezwaren gemaakt zijn, om de katoen op deze standards te koop. De Amerikaansche regeering beperkt zich nu tot de platonische wensch dat iedereen voor zooveel mogelijk gebruik zal maken van de Amerikaansche standards. In verband met het hier vroeger opgemerkte valt te vermoeden dat de koopers hiervan geen gebruik zullen maken alvorens men in Amerika meer zorg is gaan besteden aan deze standards en vooral zorgt dat deze in alle plaatsen onderling geheel overeenkomen, hetgeen thans niet steeds het geval is.

De New Levant Company. — In aansluiting aan het artikel van Dr. H. Muller, elders in dit nummer opgenomen, worden hier de namen vermeld van de leden van den raad van bestuur der bovengenoemde maatschappij. Reeds is opgemerkt, dat Sir Maurice de Bunsen — gewezen Britsch ambassadeur in Spanje — het voorzittersgestoelte inneemt, naast hem hebben zitting Sir Francis Barker van „Vickers”; Sir Ernest Hiley van de „Metropolitan Carriage, Wagon and Finance Company”; Mr. A. G. M. Dickson van de „British Trade Corporation”; Mr. A. Henderson als directeur-generaal en Mr. Guy H. Locock. Vooral trekt de aandacht de aanwezigheid van een vertegenwoordiger van de „British Trade Corporation”, het lichaam, dat tot stand kwam om financieelen steun te geven aan commercieele expansie, welke voor het land gewenscht geacht wordt, doch niet voldoende behartigd zou kunnen worden door de bestaande ondernemingen van handel en financiën.¹⁾ Het nominale kapitaal van de Levant Company is op £ 1.000.000 bepaald, waarvan voor het oogenblik £ 200.000 zijn uitgegeven en gestort. De kantoren van de maatschappij zijn gevestigd 626 Salisbury House, London E C 2.

¹⁾ Zie Nrs. 71 en 79.

De kapitaalrantsoeneering in Zweden. — Gelijk de lezer weet, is het vraagstuk van de kapitaalrantsoeneering, dat in verschillende oorlogvoerende landen direct of indirect is doorgevoerd geworden, in de tweede helft van het afgelopen jaar ook in Zweden aan de orde gesteld. Tot een volledige wettelijke doorvoering van het denkbeeld is het naar het schijnt tot dusver niet gekomen,¹⁾ iets, waaraan ten slotte de gewijzigde politieke toestand niet vreemd zal zijn geweest.

Niettemin blijft het van beteekenis kennis te nemen van de circulaire, te dezer zake door de Rijksbank op 10 October j.l. tot alle banken in Zweden gericht. De circulaire is opgenomen in het laatste nummer van „Swedish Export”.

De bedoeling was, het denkbeeld op twee wijzen toe te passen: primo langs den weg van rantsoeneering der bankcredieten, secundo langs dien van rantsoeneering van emissies.

Wat het eerste punt betreft, wordt in de circulaire aan alle banken de plicht opgelegd, iedere veertien dagen bij de Rijksbank in te leveren een lijst der credieten, ingewilligd gedurende de afgelopen periode van veertien dagen, hetzij leeningen, voorschotten in rekening-courant en wisselcredieten, aan een en denzelfden cliënt, boven een na te noemen bedrag, met naam van den geldnemer en beschrijving van het onderpand.

In overeenstemming met het kapitaal van de bank in kwestie is het voornoemde bedrag gesteld op 200.000 Kr. of meer voor een bank, welke ingedeeld is bij de groote geldinstellingen; 100.000 Kr. of meer

¹⁾ Men zie ook bij „Svensk Export” in het Overzicht van Tijdschriften, voorkomende op pag. 1100 van No. 154.

voor de tusschenbanken en 50.000 Kr. of meer voor de kleine banken.

Wat de rantsoeneering van, bij wege van emissie, verkregen kapitaal betreft, wordt in „Swedish Export” medegedeeld, dat de Rijksbank, in afwachting van eene wetgeving, waarbij voor alle emissies Koninklijke goedkeuring wordt voorgeschreven, met de groote geldinstellingen een regeling aangegaan heeft, teneinde de kapitaalrantsoeneering reeds thans effectief te kunnen doen zijn. Een commissie van vertrouwensmannen is ingesteld, die zal onderzoeken en beslissen inzake de stichting van nieuwe maatschappijen en verruiming van de kapitalen der bestaande, zoodat de uitgifte van obligaties, met uitzondering van die van staats- en gemeentelijke leeningen. De commissie bestaat uit 5 leden, waarvan een benoemd is door de directeurs van de Rijksbank, twee door de Zweedsche bankassociatie, een door de Zweedsche industriele federatie en een door de Zweedsche exportassociatie. De lezer weet, hoe goed de vakbelangen in Zweden centraal georganiseerd zijn.

Nieuwe uitgiften, als boven bedoeld, die een bedrag van Kr. 100.000 te boven gaan, moeten ter goedkeuring voorgelegd worden aan deze commissie van vertrouwensmannen. Teneinde aan deze regeling sanctie te verleenen, is voorts het volgende besloten: aandeelen en obligaties, die uitgegeven zijn zonder machtiging der commissie, worden door de banken, behoorende tot de Zweedsche bankassociatie, niet in onderpand van leeningen aangenomen, ook de Rijksbank zal deze stukken niet aanvaarden.

*Stand der cultures en uitvoer gedurende het derde kwartaal 1918 in Suriname.*¹⁾ — Het seizoen heeft zich in de eerste helft van het 3e kwartaal ook nog gekenmerkt door aanhoudende regens, waarna het droge seizoen plotseling en zeer geprononceerd is ingetreden. Voor de jonge rietvelden was het seizoen ongunstig.

De stand van de cacao is over 't algemeen goed, de Liberia-koffievelden hebben van de thans heerscheende droogte te lijden. De cacao-oogst was goed; de napluk zal echter dit jaar van geen beteekenis zijn. Zoodat zich liet aanzien zal de oogst van Liberia-koffie dien van het vorige jaar weer aanzienlijk overtreffen. De rijst-oogst is thans vrijwel afgelopen en kan goed genoemd worden. Aangenomen mag worden, dat thans voor het eerst de productie zal kunnen voldoen aan de consumptie. Indien in aanmerking wordt genomen, dat over 1915 nog 65 pCt. van het verbruik moest worden gedekt door invoer van rijst, dan blijkt wel daaruit, dat deze cultuur in de laatste jaren zeer in beteekenis is toegenomen.

De uitvoer der voornaamste producten over het derde kwartaal van 1918 bedroeg, in vergelijking met dien over 1917:

		3e kw. '18	3e kw. '17
Balata	K.G.	285.573	307.868 1/2
Cacao	„	1.172.411 1/2	759.266 1/2
Koffie	„	160	645.132
Maïs	„	—	—
Suiker	„	1.574.880	3.698.456
Rum 50 %	L.	249.741	95.724
Huiden	K.G.	—	—
Hout	M ³ .	205	394
Letterhout	K.G.	339	261.955
Goud	Gram	3.341.527	187.053 1/2

Tengevolge van het ontbreken van verscheppingsgelegenheden naar Holland en de moeilijkheden, welke de export van landbouwproducten naar de Vereenigde Staten thans ondervindt, kon slechts een gedeelte der aanwezige, voor uitvoer bestemde artikelen worden verscheept.

¹⁾ Zie pag. 888 v. j.

In de rubriek „Overzichten” van dit nummer zijn opgenomen het jaarverslag voor 1918 van Gebroeders

Van der Vies betreffende Wol en het jaarbericht 1918 der makelaars Grisar & Co. over Huiden, terwijl voorts gewezen zij op de staatjes — opgenomen bij het graanbericht — der totaalaanvoeren hier te lande gedurende het afgelopen jaar van de onderscheidene graansoorten, onderscheidenlijk voor verbruik in Nederland en in België.

BOEKAANKONDIGING.

Dr. Ch. A. van Manen. Bedrijfsleven en de strijd tegen de armoede in Nederland. 's-Gravenhage, M. Nijhoff, 1918; uitgaaf van het Instituut voor Economische Geschriften.

Voor het eerst gaf hiermee het Instituut een tamelijk lijvig boek (van ruim 300 bladzijden) uit. Het is te hopen, dat de resultaten tot het voortgaan op dezen weg zullen aanmoedigen.

De schrijfster heeft er haar best toe gedaan, in zover zij veel materiaal, dat niet zoo gemakkelijk bijeen te brengen zal zijn geweest, naarstig verzameld en tot een boek heeft samengebundeld, waarin men thans veel bijeen vindt, wat vroeger of verspreid lag, of moeilijk vindbaar, of feitelijk onvindbaar was. Dit is ontegenzeggelijk niet onverdienstelijk werk.

In de eerste (kleinste) helft van het boek wordt „de strijd tegen de armoede in het bedrijfsleven” beschreven: het werk der arbeidersbeweging, arbeidsbemiddeling en werkverschaffing, de emigratie, de verbetering van bedrijfstvormen (haven- en bouwbedrijf) en die der bedrijfsloozen (dakloozen, bedelaars en landloopers); in het tweede gedeelte „de strijd tegen de armoede door de organen der armenzorg” (de kerkelijke zowel als de overheids-armenzorg, de godsdienstige armenzorg buiten de kerk, het Leger des Heils, de Vereeniging Vincentius à Paulo en de particuliere liefdadigheid).

Dit is te zamen een breed gebied. Maar het had zorgvuldiger bewerkt kunnen zijn. Van „deze nog zeer onvolkomen en onvolledige studie” spreekt het Voorwoord zelf. De onvolmaaktheid zit echter niet alleen in de „onvoldoende of geheel ontbrekende gegevens”, waarover hetzelfde Voorwoord klaagt en waarvan de schrijfster natuurlijk in geen enkel opzicht een grief mag worden gemaakt. Zij schuilt veeleer in de onevenredigheid van behandeling. De lezing geeft dezen indruk: oorspronkelijk had Dr. Van Manen een ruime opzet en zij toog aan het verzamelen van materiaal; hier vond zij veel, daar weinig, ginds niets; dan merkt ze, dat de onevenwichtige massa haar boven het hoofd groeit en zij zet het verder verzamelen stop, ontwerpt het schema van een boek en brengt al wat in dit schema past, veel of weinig, daarin onder dak, met dit gevolg, dat b.v. de hoofdstukken over de kerkelijke armenzorg sterk uitdijden, tot meer dan honderd bladzijden, en de burgerlijke armenzorg het moet doen met dertien; het Elberfelder stelsel wordt even genoemd, zijn beginselen (m. n. dat der individualisatie) komen, zonder dat het woord Elberfeld genoemd wordt, herhaaldelijk ter sprake, doch het stelsel zelf vindt nergens opzettelijke behandeling; in het Voorwoord leest men de treffende en naar het mij voorkomt geheel juiste opmerking: „moge de lezer . . . bedenken, dat de zuiverste, onbaatzuchtigste en doeltreffendste hulp verleend wordt, niet door de organen van armenzorg, maar door de leden van den vierden stand zelf; het wederzijdsch hulpbetoon onder hen overtreft alles, wat door andere lagen der maatschappij voor hen gedaan wordt”; had niet een zoo fundamenteele gedachte uit het boek zelf naar voren moeten springen?

Indien de schrijfster zich enkele maanden langer tijd had gegund, haar materiaal hadde verwerkt, in teez van het aaneen te rijgen, zoodat zij het in eersten aanleg had opgeschreven, indien zij oordeelkundig had geschift en een deel voor later bewaard had, dan had een mooi evenwichtig boek kunnen ontstaan. Men

kende haar van vroeger als styliste; in dit boek herkent men haar als zoodanig nauwelijks en maar af en toe. Het is jammer van zooveel belangrijks uit haar materiaal, dat het in deze bewerking — al is het aanwezig en al kan de zoeker er dankbaar zijn voordeel mee doen — zoo onvoldoende tot zijn recht komt.

Het voorwoord geeft een program. Voor een tweede boek, laten we hopen. „Scherp dient het feit onder de oogen gezien te worden: ten einde eene werkelijk zaakkundige, op Nederlandsche feiten en toestanden berustende oplossing der behandelde problemen te bereiken, moet in de allereerste plaats een methodisch opgezet, diepgaand, voortgezet onderzoek van de armenmassa voorafgaan aan elke andere theoretische behandeling. M.a.w.: onze kennis der armenmassa is zoo beschamend gering, zoo volslagen ontoereikend, dat niets de armenzorg uit haar labyrinth zal kunnen helpen, voordat zulk een onderzoek heeft plaats gehad, zoowel bij alle organen van armenzorg als bij een aantal, in hetzelfde geval verkeerende, organen van het bedrijfsleven. Nederland moet niet meer zijne oplossingen zoeken over de grenzen. Onze economisch zoo evenwichtig gebouwde gemeenschap is van andere structuur, heeft andere problemen, dan b.v. de groote industrielanden Engeland en Duitschland, het eischt eigen gewonnen kennis van Nederlandsche feiten, eischt eigen gevolgtrekkingen en een zelfstandigen opbouw van het Nederlandsche sociale raderwerk.” En de schrijfster zegt, te hopen, dat hare studie „den stoot moge geven tot een reeks van détailstudies, tot het diepgaand onderzoek, waarvan zij de noodzakelijkheid heeft trachten aan te toonen.”

Men vertrouwt gaarne haarzelve verdere détailstudies toe, mits zij ze dan of als détailstudies en niet als een boek in het licht geve, of wel — en dit zou zeker het beste zijn — met de thans als boek verschenen verzameling van belangrijke en onbelangrijke details in den smeltkroes werpe om er zoo een geheel van te maken als waartoe haar talent zonder twijfel bij machte is.

D. VAN BLUM.

Jan Schilthuis. De praktijk van den wereldgraanhandel. Rotterdam, Nijgh & van Ditmar's Uitgeversmaatschappij, 1918, 259 blz.

Op het gebied van den internationalen graanhandel bestaan niet veel werken, en het boek, geschreven door den heer Jan Schilthuis, neemt vooral, doordat hij, zelf graanhandelaar zijnde, de gegevens, die hij verzameld heeft, aan zijn praktische ervaring toetste, een bijzonder belangrijke plaats in. Graanhandelaren zullen in dit boek zeer veel belangrijks vinden, ofschoon het wellicht niet voor hen speciaal is geschreven. Vooral voor den handelstudent en voor diegenen, die op de een of andere wijze zijdelings bij den graanhandel betrokken zijn, kan dit boek van het grootste nut worden geacht.

Na een historisch overzicht, waarin vooral de groote beteekenis van den Amsterdamschen graanhandel tot het begin van de 19e eeuw wordt geschetst en waarin de schrijver wijst op de groote winstmarges en betrekkelijk kleine omzetten van vroeger, vergeleken bij thans, behandelt hij achtereenvolgens de voornaamste uitvoerlanden. Hij gaat daarbij na, welke graansoorten in die landen verbouwd worden en een exportsurplus opleveren en op welke wijze de graanhandel er is ingericht.

Aan de Vereenigde Staten van Noord-Amerika is uit den aard der zaak een belangrijke plaats ingeruimd. De termijnmarkten zijn er tevens uitvoerig bij besproken. Vooral de beschrijving van de termijnmarkt te Chicago zal menigeen interesseeren. De heer Schilthuis is van oordeel, dat de termijnmarkten, die ten onrechte vaak worden aangezien voor schadelijke uitwassen, integendeel juist een zeer grooten invloed ten goede op den graanhandel kunnen oefenen. Hij legt uit, op welke wijze ook de boeren

in de termijnmarkten opereeren en wat in dit verband het woord „hedging” beteekent.

Na de Vereenigde Staten en Canada komen ook de andere exportlanden als Argentinië, Rusland, Roemenië, Australië enz. aan de beurt. Tevens worden hierbij de verschillende contracten, waarvan de graanhandel zich bedient, besproken; vooral het Londensche en het Duitsch-Nederlandsche worden uitvoerig behandeld.

Na de uitvoerlanden komen de invoerlanden aan de beurt en in het bijzonder is schrijver er in geslaagd een duidelijk beeld te geven van de groote beteekenis, die Nederland als invoerland van graan in den wereldhandel heeft.

Natuurlijk is dit een beschouwing van den toestand, zooals deze vóór den oorlog bestond, aangezien sedert dien de handel in verschillende landen in meerdere of mindere mate is uitgeschakeld.

Na de uitvoerige behandeling van den Britschen, Duitschen en Franschen invoerhandel volgt een uiteenzetting van de inkoopcondities, usances, maten en gewichten, in die landen in gebruik. Merkwaardig zal het ook voor menigeen zijn te vernemen, dat in vele landen, die per saldo veel graan invoeren, dikwijls van dezelfde graansoorten, die ingevoerd worden, ook een groote uitvoer plaats heeft. Nederland b.v., dat een invoersaldo van haver heeft, exporteert zijn Groningsche haver naar verschillende landen der wereld.

Aangezien de schrijver vele der landen, die hij beschrijft, persoonlijk heeft bezocht en zelf gestaan heeft en nog staat midden in de handelsbeweging, die hij beschrijft, vestigt het geheele werk den indruk van doorleefd te zijn, terwijl het bovendien zoo vlot geschreven is, dat het ook voor hem, die dit boek niet speciaal als studieboek ter hand zou nemen, zich gemakkelijk laat lezen.

W. C. B.

De heer W. J. Pekelharing stelde een aardig boekje over De Amsterdamsche Oliemarkt samen, een onderhoudend geschrift van 57 pagina's, waarin een beeld gegeven is der historie van den handel in raapolie, waarvoor vanouds het land de grondstof geleverd had en waarnaast zich later schaarde de handel in lijnolie. Dit laatste artikel kon zich in toenemende beteekenis verheugen, voor de raapolie gold het tegendeel. De verschillende maatregelen eertijds door vroedschap, en uit den boezem van den handel zelf genomen om de misbruiken te keeren, die opdoken bij koop en verkoop van deze producten, in tijden van speculatieve uitwassen der markt, laat de schrijver de revue passeeren om tusschen slotte te komen bij den stand der laatste jaren en met een blik in de toekomst te beëindigen. Aan het slot van het geschrift vindt men een staat der hoogste en laagste prijzen van raap- en lijnolie respectievelijk sedert 1669 en 1682 tot 1917 opgenomen.

INGEZONDEN STUKKEN.

EEN WIJZE MAATREGEL.

Verfrisschend is het besluit der regeering, dat de werkuren aan de ministeries thans loopen van 9 tot 5 uur, met een onderbreking van 1½ uur voor het koffiedrinken. De regeering heeft hiermede getoond, niet op te zien tegen wrevol onder sommige harer ambtenaren. Een werkdag van 6½ uur is trouwers waarlijk niet overmatig. Deze maatregel moet leiden tot besparing aan personeel, dus ook aan ruimte en heft ergernis op. Wel is door de hogere ambtenaren sedert jaar en dag veelal ook in de avonduren thuis gewerkt en hebben zij er niet aan gedacht om zich door de bureau-uren te doen beperken. Maar bij de lageren is dit uitzondering.

Thans worde aangedrongen op uitbreiding van den maatregel over het verdere rijksperoneel buiten de ministeries. Een der oorzaken, waarom men hier te lande niet opschiet en wij berucht zijn voor onze

langzaamheid, is gelegen in de belachelijke korthed der werken van ons overheidsperoneel. In vroeger jaren werd door de beamtten en ambtenaren voor die korte dienstvervulling geen bezoldiging geëischt, voldoende voor het onderhoud van zichzelf en zijn gezin en zocht men door bijverdiensten het ontbrekende aan te vullen. Thans verlangen de ambtenaren en beamtten van de belastingbetalers een volledig levensonderhoud. Behoeft het betoog, dat het schromelijk onbillijk is, wanneer daarvoor slechts enkele uren per dag worden gewerkt? Toch is dit het geval, het geheele land door, bij tal van rijksinstellingen. Allereerst b.v. onze musea. Vroeger, toen het etensuur van het meerendeel der bezoekers nog ongeveer halfvijf was, konden onze musea om vier uur gevoeglijk gesloten worden; in den winter verdwijnt dan trouwens het licht. Maar er is geen reden om daarom ook reeds in den zomer midden op den dag, om 4 uur, den arbeid ncer te leggen. Hetzelfde geldt voor onze archieven, slechts open tusschen 10 en 4 en op sommige plaatsen zelfs nog korter, een regeling, die door gebrek aan verlichting niet wordt goedgepraat voor den zomer. Er is geen reden waarom men daar niet evenzeer om 9 uur den arbeid aan zal vangen. Belastingkantoren moeten ook langer geopend zijn. Tegenwoordig verdient de ambtenaar in vele gevallen meer dan een particuliere instelling zou betalen en buitendien heeft hij recht op pensioen en bijkans volledige zekerheid van, zelfs bij slappe plichtsbetrachting, zijn ambt te behouden. Er is dus geen reden, waarom hij minder zou werken dan een particulier. Nu het streven is, dat de overheid het voorbeeld geeft als werkgever mag geëischt worden, dat wederkeerig de werknemer ten voorbeeld strekke.

Bij het enorme aantal ambtenaren, dat ons kleine land te torsen heeft en dat, trots zijn verarming, nog maar steeds wordt uitgebreid, is deze aangelegenheid van ingrijpend economisch belang voor Nederland.

DE W. VAN C.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

Zeitschrift für Volkswirtschaft, Sozialpolitik und Verwaltung. — Weenen, 26e band 1917-18, IV-VI Heft.

Dr. M. Hainisch, Eugen von Böhm-Bawerk und Emil Sax über den Kapitalzins; Eug. Pils, Die Erhöhung der Güterproduktion durch staatliche Handelsmonopole auf Elektrizität, Stickstoff und Getreide; G. Nemantisch, Zollpolitik und Eisenbahntarife.

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik. — Jena, November 1918.

A. Wirminghaus, Die handelspolitische Bedeutung des Eisenbahn-Gütertarifwesens; Dix, Landwirtschaft und landwirtschaftliche Industrie Südost-Europas; J. Müller, Die durch den Krieg hervorgerufenen Gesetze, Verordnungen, Bekanntmachungen u.s.w.; E. Hofmann, Die Salzpreise in Mannheim vom Beginn des 19. Jahrhunderts an; C. H. P. Inhälsen, Deutsche Bankniederlassungen und Kapitalanlagen in England; R. Liefmann, Die Geldvermehrung im Weltkrieg und die Beseitigung ihrer Folgen, mit Erwiderung von K. Elster.

Zeitschrift für Sozialwissenschaft — Leipzig, 10 December 1918.

F. Schmidt, Zur Preisbildung an der Effektenbörse; W. Hasbach, Die parlamentarische Kabinettsregierung ausserhalb Englands; C. Koehne, Bevölkerungspolitik im Gesetzbuche des Königs Ammarapi von Babylon; A. Hellurg, Die Kriminalität der Jugendlichen in Hamburg unter dem Einfluss des Krieges; Dr. H. Gerhardt, Das Taylorsystem nach dem Kriege; Dr. P. Martell, Die Entwicklung der Sparkasse der Stadt Berlin; Dr. E. Schultze, Die Nahrungsmittelversorgung der Stadt New York; Dr. E. Schultze, Der Reismangel auf den Philippinen; Dr. Herbst, Die neue Organisation der Kriegsbeschädigtenfürsorge.

Revue générale de Droit international Public. — Parijs, Januari-Augustus 1918.

L. Renault, De l'application du droit pénal aux faits de guerre; L. Maccas, La Grèce et l'Entente (1914-1917); P. Fauchille, La guerre sous-marine allemande.

The Geographical Journal. — Londen, November 1918.

E. A. Benians, Raleigh; F. Kingdon Ward, The hydrography of the Yunnan-Tibet Frontier; R. Rosetti and T. Holdich, A transylvanian boundary for Rumania; E. Heawood, A seventeenth-century Japanese map of the world; M. Esposito, Notes on the early history of the mariner's compass; C. P. MacCarthy, German plans for railway development in East Africa.

The Round Table. — Londen, December 1918.

Windows of Freedom; The End of the War; Some principles and problems of the Settlement; The financial and economic future; Industrial reconstruction and the government; Canada; Australia; South Africa; New Zealand.

Weltwirtschaft. — Berlijn, October 1918.

K. Hassert, Die Auslandkunde und das Dresdener Auslandsseminar; E. Trott-Helge, Deutschlands jüngste Warenmesse; G. Dornblüth, Leinsaat- und Flachshandel der Ostseeprovinzen; Ch. P. Engel, Die Seidenproduktion im fernen Osten; W. Miller, Die Elektrisierung der schweizerischen Eisenbahnen.

Technik und Wirtschaft. — Berlijn, December 1918.

W. Ostwald, Ein Mangel in der Ausbildung des Technikers; J. Mandel, Die Ersatzstoffwirtschaft in der Textilindustrie; F. Hendrichs, Tarifvertragswesen; F. Döhne, Normalisierung, Typisierung, Spezialisierung — Lebensfragen des deutschen Werkzeugmaschinenbaues; Herbst, Rohstoffverluste im deutschen Kohlenbergbau und ihre Beschränkung.

Rechtsgelerd Magazijn. — Haarlem, afl. 5/6.

Mr. A. J. Blok, De regeling der verbeurdverklaring in het Wetboek van strafrecht in verband met de noodwetgeving; Mr. H. M. Vrijheid, Daad en gevolg in het Romeinsche strafrecht; Mr. E. Fokker, Het bestuur der buitenlandsche betrekkingen.

REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Inbezitneming van goederen. In verband met de gewijzigde tijdsomstandigheden heeft de Minister van Landbouw, enz. ingetrokken de aan verschillende burgemeesters verleende algemeene machtiging om over te gaan tot inbezitneming van goederen, hetzij ingevolge art. 76a en volgende der Onteiningswet, hetzij volgens art. 9 der Distributiewet 1916.

Scheepsruimte en vrachtprijzen. Behalve de regelen, neergelegd in de Schepenuitvoernetwet en de Schepenvorderingswet acht de Minister van Landbouw voorshands geen nadere wettelijke regeling noodig wat betreft het behoud van scheepsruimte voor Nederland, het gebruik van die ruimte en de te betalen vrachtprijzen.

Vleeschvoorziening. Bij het Departement van Landbouw is, onder leiding van Dr. H. Remmelts, inspecteur van den veertsenijkundigen dienst, ingesteld een afdeeling Vleeschvoorziening.

De afdeeling Boter van het Rijkskantoor voor Vleesch en Vetten wordt als onderdeel overgebracht naar het Rijkskantoor voor Melk en Kaas. Eerstgenoemd Rijkskantoor heet voortaan Rijkskantoor voor Vetten.

Aanvullingsvoedsel voor vegetariërs. Als aanvullingsrantsoen voor vegetariërs wordt beschikbaar gesteld een extra-rantsoen gort van 0,1 K.G. per week per persoon.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

	4 Januari 1919	20 Juli 1914
Ned. Bank	Disc. Wissels. 4 1/2 sedert 1 Juli '15	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14
Bel. Binn. Eff. Versch. in R.C.	4 1/2 " 1 " '15	4 " 23 " '14
Bank van Engeland	5 1/2 " 19 Aug. '14	5 " 23 " '14
Duitsche Rijksbank	5 " 5 Apr. '17	3 " 29 Jan. '14
Bank van Frankrijk	5 " 23 Dec. '14	4 " 5 Febr. '14
Oostenr. Hong. Bk.	5 " 21 Aug. '14	3 1/2 " 29 Jan. '14
Nat. Bank v. Denem.	5 " 12 Apr. '15	4 " 12 Mrt. '14
Zweedsche Rijksbk.	5 1/2 " 3 Jan. '19	5 " 6 Febr. '14
Bank v. Noorwegen	7 " 20 Mrt. '18	4 1/2 " 6 " '14
Zwitserse Nat. Bk.	6 " 14 Dec. '17	4 1/2 " 11 " '14
Bank van Spanje	5 1/2 " 3 Oct. '18	3 1/2 " 19 " '14
Bank van Italië	4 " 22 Mrt. '17	4 1/2 " —
Feder. Res. Bk. N.Y.	5 " 10 Jan. '18	5 " 9 Mei '14
Javaasche Bank	3 1/2 " 1 Aug. '09	3 1/2 " 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie				
4 Jan. '19	3 3/8-3/4	3	3 1/2	4-5/8	—	5 1/2-3/4 1)
30D.-4 J. '19	3 3/8-4	3-1/2	3 1/2	4-5/8	—	5 1/2-6
23-28 D. '18	3 7/8-4	3 1/2-4	3 1/2	4-5/8	—	4-5 1/2
16-21 " '18	3 1/4-4	2 3/4-3 1/2	3 1/2	4-5/8	—	3 1/2-3 3/4
31D.-5 J. '18	3 1/2-4 1/4	3 1/4-3 3/4	4 3/8-1/2	4-5/8	—	—
6 Jan. '17	2 3/4	3 1/2	5 1/2	4-5/8	—	2 1/4-1/2 2)
20-24 Jul. '14	3 1/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

1) Noteering van 3 Januari.

2) " " 5 "

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

De wisselmarkt was zeer stil. De entente-wissels waren aanvankelijk tamelijk flauw, wederom hoofdzakelijk door aanbod van £ uit België. Ook nu echter ontstond er al spoedig weder flinke vraag uit Skandinavië en Zwitserland, waardoor de koersen zich weder herstelden en aan het einde der week ten slotte nog iets hooger waren als aan het einde der vorige week.

Marken waren aanvankelijk eveneens aangeboden, maar bleven overigens zeer prijshoudend, behalve den laatsten dag, toen de koers tamelijk sterk terugliep op aanbod uit Zwitserland.

Weenen bleef onveranderd bij uiterst geringe omzetten. Ook voor de neutrale wissels waren de veranderingen gering en was de handel zeer stil. Alleen Christiania kon iets opkomen.

In bankpapier was de handel weder levendig, hoofdzakelijk in Marken roode nummers en Société Générale biljetten. Aan het einde der week werd de handel echter stiller, daar de mogelijkheid tot ruiling in België, binnen kort ophoudt of reeds opgehouden is.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen	Parijs	Berlijn	Weenen	St. Petersburg	New York
30 Dec. 1918..	11.15 1/2	42.90	30.—	15.15	—	2.34
31 " 1918..	—	—	—	—	—	2.34 1/4
1 Jan. 1919..	—	—	—	—	—	—
2 " 1919..	11.15	42.90	29.50	14.90	—	2.34 1/4
3 " 1919..	11.18 1/2	43.05	29.85	15.10	—	2.34 1/2
4 " 1919..	11.23 1/2	43.17 1/2	29.35	14.95	—	2.35 1/2
Laagste d. w. 1)	11.14	42.75	29.30	14.80	—	2.33 1/2
Hoogste " " 1)	11.25	43.25	30.40	15.25	—	2.36
28 Dec. 1918..	11.20	43.—	30.45	15.25	—	2.35
21 " 1918..	11.16 1/2	43.—	29.—	15.10	—	2.34 1/2
Muntpariteit..	12.10 3/8	48.—	59.26	50.41	1.28	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

Data	Stockholm	Kopenhagen	Christiania	Zwitserland	Spanje	Batavia telegrafisch
30 Dec. 1918	68.80	63.25	65.85	48.77 1/2	—	99 1/2-100 1/2
31 " 1918	—	—	66.—	—	—	—
1 Jan. 1919	—	—	—	—	—	99 1/2-100 1/2
2 " 1919	68.75	63.15	66.02 1/2	48.80	—	99 1/2-100 1/2
3 " 1919	68.65	63.10	66.05	48.70	—	99 1/2-100 1/2
4 " 1919	68.45	63.15	66.15	48.65	47.60	99 1/2-100 1/2
L'ste d. w. 1)	68.35	63.—	65.70	48.55	47.—	99 1/2
H'ste " " 1)	69.—	63.40	66.25	49.—	48.—	100 1/2
28 Dec. 1918	68.80	63.25	66.—	49.—	—	99 1/2-100 1/2
21 " 1918	68.80	63.20	66.10	49.—	47.25	99 1/2-100 1/2
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in £ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. 4 Rm.)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
4 Jan. 1919	4.76.55	5.45 1/2	nom.	42 5/8 1)
Laagste d. week..	4.76.55	5.45 3/8	nom.	42 1/2
Hoogste " " ..	4.76.55	5.45 1/2	nom.	42 3/8
28 Dec. 1918	4.76.55	5.45 1/2	nom.	42 3/4
21 " 1918	4.76.55	5.45 1/2	nom.	42 7/16
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

1) Noteering van 3 Januari.

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Londen	Noteeringseenheden	17 Dec. 1918	23 Dec. 1918	Tidperk 24 Dec. 1918—2 Jan. 1919		2 Jan. 1919
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië..	Piast. p. £	97 3/8	97 3/8	97 3/8	97 3/8	97 3/8
B. Aires	d.p.gd.pes.	51 11/16	51 11/16	51 1/8	52 1/4	51 3/8
Calcutta	sh/d.p.rup.	1/6 1/2	1/6 1/2	1/6	1/6 1/16	1/6 1/2
Hongkong ..	id. p. \$	3/3 3/4	3/4 1/4	3/4 1/4	3/4 1/2	3/4 1/4 2)
Lissabon	d.p.escudo	33 1/2	34	33 1/2	34 1/2	34
Madrid	Peset. p. £	23.86	23.68	23.64	23.75	23.66
Montevideo..	d.p.peso	59 3/4	59 3/4	59 1/2	60 1/2	60
Montreal....	\$ per £	4.84	4.83 1/4	4.83	4.84 1/2	4.84 1/4
R.d.Janeiro 1)	d.p.milr.	13 3/16	13 3/16	13 1/2	13 3/4	13 1/2
Rome	Lires p. £	30.31	30.31	30.25	30.37 1/2	30.31
Shanghai ..	sh/d.p.tael	5/1	5/2	5/2	5/2	5/2 2)
Singapore ..	id. p. \$	2/4 7/32	2/4 7/32	2/4 3/32	2/4 7/32	2/4 1/8
Valparaiso 1)	d.p.pap.p.	10 2 1/2	10 3/32	10 3/32	10 2 1/2	10 2 1/2
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2/2 3/8	2/2 1/4	2/1 3/8	2/2 1/8	2/1 7/8

1) Noteeringen op 90 dagen. 2) Noteering van 31 Dec. 1918.

Goud en Zilver.

Sedert 29 Juli 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen.

te New York

4 Jan. 1919.....	48 7/16	101 1/8
28 Dec. 1918.....	48 7/16	101 1/8
21 " 1918.....	48 7/16	101 1/8
14 " 1918.....	48 7/16	101 1/8
7 " 1918.....	48 7/16	101 1/8
5 Jan. 1918.....	45 1/8	90 1/8 1)
6 Jan. 1917.....	36 1/2	75 3/8
20 Juli 1914.....	24 1/2 10	54 1/8

1) Noteering van 7 Januari.

N. U. M.

Weekstaat der Nederlandsche Uitvoermaatschappij.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Bankers	Buitenl. Schatkistbilj.	Debet Diverse reken. 1)	5 pCt. Schuld-brieven	Credit Diverse reken. 1)
2 Jan. 1919..	1.905	53.200	70.400	14.790	99.347
27 Dec. 1918..	1.634	53.200	70.400	14.788	101.893
19 " 1918..	3.395	53.200	70.400	14.770	103.100
12 " 1918..	3.249	53.200	70.400	14.765	103.384
5 " 1918..	2.456	53.200	70.400	14.765	103.106

1) Beide rekeningen omvatten, behalve garantiëswissels in portefeuille tot het bedrag der buitenl. schatkistbiljetten, in hoofdzaak garantiëswissels in depôt bij de Ned. Bank.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 4 Januari 1919.

Activa.

Binnenl. Wissels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 206.878.346,63 1/2 B.-bk. " 5.628.826,68 Ag.sch. " 40.345.014,23 1/2	f 252.852.187,55
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 8.798.940,—	8.798.940,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.		
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 99.813.745,25 1/2 B.-bk. " 5.803.118,19 1/2 Ag.sch. " 44.290.232,34	f 149.907.095,79
Op Effecten	f 149.399.395,79	
Op Goederen en Spec.	507.700,—	149.907.095,79
Voorschotten a. h. Rijk		14.919.057,79 1/2
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 77.396.780,— Muntmat., Goud " 614.039.270,68 1/2	f 691.436.050,68 1/2
Munt, Zilver, enz.	8.587.964,32	
Muntmat., Zilver		700.024.015,00 1/2
Effecten	Bel. v. h. Res.fonds. f 4.970.969,32 id. van 1/2 v. h. kapit. " 3.780.361,18	8.751.330,50
Geb. en Meub. der Bank		1.770.000,—
Diverse rekeningen		89.977.498,09
		f 1.227.000.124,73

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	" 5.079.402,56
Bankbiljetten in omloop	" 1.100.948.080,—
Bankassigatiën in omloop	" 1.914.615,74
Rekening-Courant saldo's:	
Van het Rijk	f —
Van anderen	" 89.711.736,13
Diverse rekeningen	" 9.346.290,30
	f 1.227.000.124,73
Beschikbaar metaalsaldo	f 461.042.548,60 1/2
Op de basis van 1/2 metaaldekking	" 222.528.062,23 1/2
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	" 2.305.214.740,—

Verschillen met den vorigen weekstand:

	Meer	Minder
Disconto's	9.160.931,71	
Buitenlandsche wissels		131.200,—
Beleeningen	10.391.838,10	
Goud	1.994.842,95	
Zilver	43.291,82	
Bankbiljetten	32.001.375,—	
Part. Rek.-Crt. saldo's	1.233.556,57 1/2	

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opsch. schulden
4 Jan. 1919	691.436	8.588	1.100.948	91.626
28 Dec. 1918	689.441	8.545	1.068.947	90.529
21 " 1918	689.923	8.381	1.057.448	95.542
14 " 1918	690.723	8.319	1.059.603	82.497
7 " 1918	692.375	8.256	1.072.360	73.808
30 Nov. 1918	693.392	8.230	1.082.164	75.660
23 " 1918	695.415	8.200	1.081.877	96.217
16 " 1918	700.399	8.157	1.109.995	87.919
9 " 1918	700.429	8.128	1.018.395	70.523
2 " 1918	701.453	8.168	1.025.572	61.473
26 Oct. 1918	706.477	8.154	985.317	96.558
19 " 1918	706.635	8.085	990.089	80.717
12 " 1918	707.517	8.065	982.137	73.964
5 Jan. 1918	697.181	6.940	895.174	45.968
6 Jan. 1917	590.589	6.694	751.767	68.526
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's		Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dek-kings-percentage
	Totaal	Hieraan Schatkist-promessen rechtstreeks			
4 Jan. 1919	252.852	177.800	149.907	461.043	59
28 Dec. 1918	243.691	174.800	139.515	465.624	60
21 " 1918	236.729	167.800	129.116	467.234	61
14 " 1918	219.227	146.800	134.380	470.144	61
7 " 1918	210.203	136.800	142.345	470.915	61
30 Nov. 1918	225.288	145.800	144.367	469.579	61
23 " 1918	231.138	146.800	141.874	467.512	60
16 " 1918	208.639	135.800	180.376	468.446	59
9 " 1918	157.375	128.500	120.416	490.242	65
2 " 1918	144.649	115.500	129.546	491.672	65
26 Oct. 1918	142.996	116.500	119.685	497.709	66
19 " 1918	133.696	106.000	119.279	499.995	67
12 " 1918	118.290	91.000	117.106	503.772	68
5 Jan. 1918	72.738	40.000	103.235	515.063	75
6 Jan. 1917	71.462	37.000	79.604	432.324	73
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 1)	54

1) Op de basis van 1/2 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	28 Dec. 1918	4 Jan. 1919
Aan schatkistpromessen..	f 401.160.000,—	f 387.940.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	" 174.800.000,—	" 177.800.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	" 140.190.000,—	" 140.180.000,—
Aan zilverbons ..	" 69.439.573,50	" 67.689.567,—

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Naast de per mail ontvangen gegevens worden de telegrafisch bekend geworden totaalcijfers der obligo's en uitzettingen en het beschikbaar metaalsaldo van latere data opgenomen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opsch. schulden
28 Dec. 1918	***	***		296.000
14 " 1918	***	***		295.000
7 " 1918	***	***		292.500
12 Oct. 1918	97.556	13.908	184.682	81.927
5 " 1918	98.687	14.824	186.350	77.109
21 Sept. 1918	100.300	14.088	179.199	76.939
29 Dec. 1917	86.824	18.548	168.026	66.280
30 Dec. 1916	73.263	24.588	156.593	44.865
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Beschikbaar metaal-saldo	Dek-kings-percentage
28 Dec. 1918		173.800		***	62.800	***
14 " 1918		173.100		***	62.300	***
7 " 1918		169.600		***	61.700	***
12 Oct. 1918	8.308	25.380	75.779	18.583	58.948	42
5 " 1918	8.429	27.524	75.761	16.136	61.692	43
21 Sept. 1918	8.427	26.278	73.118	17.556	63.348	45
29 Dec. 1917	7.523	33.789	70.762	23.028	58.511	45
30 Dec. 1916	6.414	35.032	59.224	10.987	56.898	49
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 1)	44

1) Sluitpost der activa. 2) Op de basis van 1/2 metaaldekking.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Disconto's	Dio. rekeningen 1)
2 Nov. 1918	906	1.631 2)	1.203	1.267	156
26 Oct. 1918	905	1.506 3)	1.347	1.265	220
19 " 1918	899	1.554 4)	1.235	1.265	191
12 " 1918	890	1.578 5)	1.184	1.247	163
3 Nov. 1917	591	1.241	903	1.023	998
4 Nov. 1916	680	1.090	728	892	774
25 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa. 2) Hiervan zilverbons 275 dz. gld. 3) idem 246 dz. gld. 4) idem 262 dz. gld. 5) idem 267 dz. gld.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden p. st.

Data	Metaal	Circulante	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
1 Jan. 1919	79.976	70.190	***	***	***
25 Dec. 1918	79.111	70.307	323.644	28.500	304.633
18 " 1918	78.605	68.963	314.645	28.500	295.133
11 " 1918	77.730	67.508	305.085	28.500	285.633
2 Jan. 1918	59.199	46.591	212.451	28.500	187.629
4 Jan. 1917	54.957	39.895	148.770	28.500	118.097
22 Juli 1914	40.164	29.317

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekking-percentage 1)
1 Jan. '19	124.304	106.473	26.306	214.894	28.236	11,70
25 Dec. '18	71.106	92.140	23.643	149.037	27.254	15,78
18 " '18	69.256	93.218	28.868	143.885	28.091	16,26
11 " '18	73.685	95.901	27.418	152.999	28.672	15,89
2 Jan. '18	70.834	106.481	32.075	158.411	31.058	16,30
4 Jan. '17	62.188	91.789	53.147	11.638	33.512	19,76
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 1/2

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKS BANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulante	Dekking-percentage 1)
23 Dec. 1918	2.282.776	2.262.629	4.896.872	21.124.313	34
15 " 1918	2.324.787	2.304.477	4.481.531	20.005.801	34
7 " 1918	2.328.112	2.307.883	4.194.551	19.175.464	34
30 Nov. 1918	2.328.438	2.308.358	4.004.966	18.609.873	34
23 Dec. 1917	2.569.373	2.405.992	1.166.811	11.026.037	34
23 Dec. 1916	2.535.392	2.519.076	173.265	7.534.913	36
23 Juli 1914	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

1) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehens-kassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
23 Dec. 1918	24.459.084	11.483.870	***	***
15 " 1918	24.271.354	11.405.928	14.740.600	4.478.000
7 " 1918	22.160.056	10.212.227	14.406.400	4.191.200
30 Nov. 1918	22.133.458	10.682.995	14.112.300	4.001.800
23 Dec. 1917	12.618.156	6.635.153	7.373.700	1.154.500
23 Dec. 1916	8.256.714	3.792.276	—	—
23 Juli 1914	750.892	943.964

RUSSISCHE STAATSBANK.

Sedert 5 November 1917 is geen bankstaat verschenen.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buitgeo. voorsch. a/d. Staat
2 Jan. '19	5.486.092	2.037.108	318.164	***	17.800.000
26 Dec. '18	5.477.568	2.037.108	318.348	1.300.472	17.150.000
19 " '18	5.473.452	2.037.108	318.501	1.285.748	16.400.000
12 " '18	5.471.383	2.037.108	319.373	1.319.324	16.300.000
3 Jan. '18	5.355.517	2.037.108	246.828	810.331	12.700.000
4 Jan. '17	3.392.694	—	1.693.089	770.600	7.700.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren.	Rek. Crt. Staat
	1.361.922	1.026.433	1.238.502	31.055.037	2.391.710	34.278
1.046.275	1.028.568	1.202.841	30.249.612	2.366.197	111.684	
971.916	1.031.798	1.204.328	29.271.224	2.451.677	41.378	
933.788	1.035.584	1.196.652	29.028.387	2.388.093	227.852	
810.331	1.137.679	1.220.629	22.789.123	2.777.721	336.604	
745.571	1.336.505	1.284.392	17.001.339	2.313.885	42.520	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.560	

SOCIÉTÉ GÉNÉRALE DE BELGIQUE. 1)

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldt	Beleening van buitenl. vorder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening	Circulante	Rek. Crt. saldt
17 Oct. '18	1.216.753	100.082	480.000	97.728	1.507.912	377.440
10 " '18	1.219.743	100.021	480.000	100.040	1.508.011	382.595
3 " '18	1.144.781	100.011	480.000	95.287	1.452.612	358.318
26 Sept. '18	1.145.778	99.982	480.000	101.783	1.452.948	365.452
18 Oct. '17	476.043	90.903	480.000	100.351	1.172.474	91.204
19 Oct. '16	352.872	76.033	480.000	39.834	828.789	110.068

1) Sedert einde 1914 met de functie van circulatiebank belast.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goud	Waarvan voor dekking F. R. Notes	Waarvan in het buitenland	Zilver etc.	F.R. Notes in circulante
10 Oct. '18	2.031.236	1.203.765	5.829	52.122	2.478.378
4 " '18	2.025.434	1.226.685	5.829	51.937	2.431.004
27 Sept. '18	2.020.813	1.207.445	5.829	51.363	2.349.326
20 " '18	2.023.558	1.190.072	5.829	52.481	2.295.031
11/12 Oct. '17	1.447.445	590.451	52.500	48.113	779.885

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waarvan Kapitaal	Algem. Dekking-percentage 1)	Percent. Goud-dekking circulante
10 Oct. '18	2.093.089	2.361.589	78.956	50,6	49,6
4 " '18	2.017.023	2.310.308	78.903	49,7	50,5
27 Sept. '18	2.001.821	2.316.557	78.802	48,8	51,4
20 " '18	1.910.178	2.284.107	78.689	51,1	51,9
11/12 Oct. '17	478.939	1.565.678	61.104	69,8	77,2

1) Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
4 Oct. '18	745	13.518.290	1.202.798	11.658.761	1.447.180
27 Sept. '18	747	13.276.665	1.211.095	11.431.033	1.464.107
20 " '18	741	13.270.891	1.221.481	11.587.470	1.494.830
13 " '18	734	12.960.674	1.163.163	11.315.598	1.446.947
6 " '18	735	12.999.208	1.192.072	11.368.123	1.461.373

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 6 Januari 1919.

Het verloop van zaken aan de internationale beurzen is in de eerste week van het juist aangevangen jaar zonder groote interesse geweest. De omzettingen waren nergens van buitengewoon aard en de koersfluctuaties hebben zich binnen zeer enge grenzen bewogen.

Voor de landen der Centrale Mogendheden hebben zich tot op dit oogenblik geen nieuwe perspectieven geopend. Wel zijn in Duitschland de onafhankelijken uit de Regeering getreden en dit heeft eenigen invloed ten goede op het koerspeil gehad ter beurze van Berlijn, wyl men aannam, dat thans de Regeering positieve maatregelen zou kunnen nemen, zonder door innerlijke verdeeldheid te worden verzwakt, doch zeer optimistisch is men toch ten opzichte van die maatregelen niet gestemd. De zaken bleven over het geheel buitengewoon rustig.

Slechts op de obligatie-markt kwamen omzettingen van eenigszins grootere beteekenis tot stand. Inheemsche fondsen hebben zich goed kunnen handhaven en zijn voor een deel zelfs gemonteerd. Doch vooral buitenlandsche soorten, als Mexicanen, Argentijnen, Chineezers, Chilenen en ook Roemeensche waarden werden tot stijgende prijzen uit de markt genomen. Mede waren Oostenrijksche staatsfondsen gezocht, in verband met de mededeeling dat de verzilvering der Januari-coupons van de Oostenrijk-Hongaarsche leeningen, vrijwel als verzekerd is te achten. De gelden voor sommige soorten, als Hongaarsche Kronenrente en Goudrente zijn reeds ter bestemder plaatse gedeponeerd.

Ook op de afdeling voor binnenlandsche gemeentelijke obligaties begint zich wat meer belangstelling te ontwikkelen, in verband met het feit, dat de betreffende markt thans weder opengesteld is. Naar aanleiding hiervan hebben verschillende gemeente-besturen (Keulen, Barmen en Halle) reeds maatregelen genomen om tot doorvoering van nieuwe emissies over te gaan, terwijl ook de stad Frankfurt dergelijke plannen koestert.

Inmiddels zijn er factoren te over, die een gedepimeerde stemming volkomen wettigen. De mededeeling, dat de Krupp-fabrieken over het afgelopen jaar geen dividend zullen uitkeeren (tegen 10 % v. j. en 12 % over ieder der drie hiearaan voorafgaande jaren) heeft een teleurstellenden indruk gemaakt, vooral wyl men hieruit conclusies trekt met betrekking tot de overige industriële ondernemingen. Toch moet dit niet als geheel juist worden aangemerkt, daar de Krupp-fabrieken ongetwijfeld meer dan eenige andere onderneming geheel ingericht waren op de eischen van den oorlog en met het plotseling eindigen hiervan, gepaard gaande met de verzwakking van het Duitsche Rijk, voor een debacle als geen andere maatschappij stonden.

Behalve deze omstandigheden heeft de stand van de Rijksbank, per 23 Dec. j.l. weder groote ongerustheid gewekt. Er is n.l. uit gebleken, dat in de derde week van December de bankbiljettencirculatie met niet minder dan Mk. 1118.5 miljoen is uitgebreid (tegen Mk. 252.7 miljoen in de overeenkomstige periode van het vorig jaar). De circulatie aan Darlehenskassenscheine is vermeerderd met Mk. 50.9 miljoen, zoodat in totaal de omloop aan betalingsmiddelen is toegenomen met Mk. 1169.4 miljoen tegen Mk. 374.8 miljoen in de overeenkomstige periode van 1917. De totale circulatie aan bankbiljetten is op deze wijze gestegen tot Mk. 21.124.3 miljoen, die aan Darlehenskassenscheine tot Mk. 10.068 miljoen. Men maakt zich ter beurze van Berlijn geen illusies met betrekking tot de geweldige lasten, die deze ongekende massa aan circulerende betalingsmiddelen op de schouders der Rijksfinanciën heeft gelegd en de gedachte hiearaan is wel in staat iedere andere opkomende optimistische overweging te overschaduwen.

Van de beurzen in de landen der Entente zijn slechts uiterst spaarzame berichten tot ons gekomen. Te Parijs is de handel klaarblijkelijk beperkt tot eenige onderlinge affaires der beursbezoekers, hoewel gemeld wordt, dat de algemeene tendens en de ondertoon zeer vast bleven. Te Londen wordt de geheele beurshandel nog beheerscht door den uitslag der verkiezingen, waarmede men ondanks de overgrootte meerderheid, waarmede de tegenwoordige Regeering de overwinning heeft behaald, niet onverdeeld is ingenomen. Vooral de mogelijke positie der arbeiders-afgevaardigden wekt in sommige kringen groote ongerustheid, terwijl ook het verlaten van het standpunt van het volkomen vrije wereldverkeer een rem oplegt aan eventueel opkomende lust om nieuwe zaken op groote schaal te entameeren. Desondanks is het verloop der Londensche beurs vast gebleven, wyl op het oogenblik nog de vooruitzichten op een volkomen genoegdoening ter vredes-conferentie overheerschen. Klaarblijkelijk is President Wilson thans reeds bezig de preliminaire stappen te nemen.

In verband hiermede was ook de beurs te New York zeer kalm gestemd. Het schijnt, dat de toonaangevende kringen nog niet juist weten, wat van de naaste toekomst voor de Amerikaansche industrie en voor den Amerikaanschen handel te verwachten is. Behalve aandeelen Koninklijke Petroleum Maatschappij was er dan ook in Wallstreet geen enkel fonds, dat bepaald ganneeemd moet worden genoemd.

Te onzent is het verloop geheel verschillend geweest. De tendens was hier voor vrijwel de geheele markt buitengewoon opgewekt, waarvan echter inheemsche staatsfondsen niet konden profiteren. Zonder dat van een reactie mag worden gesproken, was hier de stemming toch vrij mat te noemen, hetgeen vermoedelijk in verband moet worden gebracht met de berichten omtrent de matige belangstelling, die de nieuwe staatsleening ondervond. Op het oogenblik, dat deze regelen worden geschreven, is de uitslag dezer emissie nog niet bekend, doch naar het zich heden ter beurze liet aanzien, was het vertrouwen op het succes toch wel iets grooter geworden¹⁾.

Buitenlandsche soorten waren slechts weinig veranderd.

	2 Jan.	3 Jan.	6 Jan.	Rijzing of daling.
4 1/2 % Ned. W. Sch. 1916	90	90	90	
4 % " " " 1916	82 1/16	82 1/2	82 1/16	
3 1/2 % " " "	69 1/16	70	70	+ 1/16
3 % " " "	63 7/8	64	63 7/8	- 1/8
2 1/2 % Cert. N. W. S.	54 7/16	55 5/16	54 7/8	+ 7/16
5 % Oost-Indië 1915	94 1/2	94 7/8	94 7/8	- 1/8
4 % Hongarije Goud	32 3/4	35 1/2	34 1/2	+ 1 3/4
4 % Oostenr. Kronenrente	28 3/16	29	28 1/16	+ 3/4
5 % Rusland 1906	40	40	40	
4 1/2 % Iwangorod Dombr...	37 7/8	37 7/8	36 1/4	- 1 3/8
4 % Rusland Cons. 1880..	33 3/4	33	33 3/4	
4 % Rusl. bij Hope & Co...	35 1/16	35 1/2	35	- 1/16
4 % Servië 1895	51 7/8	51 7/8	51 7/8	
4 % Argentinië Buitenl..	63	63	63	
5 % Brazilië 1895	70 1/2	70 1/2	70 1/2	
5 % " 1913	65 1/2	65 1/2	65 1/2	

De locale markt echter heeft zich in een levendigheid kunnen verheugen, die een meer geaccentueerde voortzetting was van de stemming in de laatste week van het oude jaar. Algemeen werd de binnen- en buitenlandsche politieke toestand gunstiger beoordeeld en de minder goede factoren, als het gebrek aan steenkolen, werden hierbij zoo goed als geheel uit het oog verloren. De leiding werd ook thans weder genomen door aandeelen Koninklijke Petroleum Maatschappij, die zich geheel richtten naar de koersbewegingen van New York. Doch ook vraag uit het binnenland heeft den koers van dit fonds geweldig omhoog gedreven, gepaard gaande met de technische marktgesteldheid. Langzamerhand n.l. heeft zich hier een vrij omvangrijke baisse-partij ontwikkeld, die van iedere, zij het slechts nog zoo geringe reactie, gebruik maakt, om dekkingsaankopen uit te voeren, hetgeen een zeer groote steun aan de markt heeft verstrekt. Doch dit is slechts een bijkomstige omstandigheid; in een omvangrijke markt als voor aandeelen Koninklijke Petroleum het geval is, kan de koers-verheffing niet uitsluitend drijven op de transacties der baisse-partij. Algemeen bestaat dan ook de opvatting, dat de zaken van dit wereld-concern voortdurend in bloei vooruitgaan en dat het telkenmale aangevraagde en verstrekte nieuwe kapitaal minstens even zoo reudeerend kan worden gemaakt als het oude. Dit heeft dan ook de jongste declaratie van het interim-dividend ad 15 % weder bewezen, al zegt deze declaratie nog niets ten opzichte van de totale uitkeering. Het grootste gedeelte van het publiek is echter van meening, dat het geheele dividend niet geringer zal zijn dan het vorige en baseert hierop een koers, vrijwel gelijkstaande aan den prijs van het aandeel vóór de jongste emissie. Hoe het zij, van eenige reactie is tot nu toe geen sprake geweest en het juist heden gedetacheerde interim-dividend heeft den koers niet in het minst beïnvloed. Zelfs verlaat het fonds de berichtperiode op een peil, dat een vijftal procenten hooger is dan dat van den vorigen beursdag, toen de aandeelen nog cum-dividend werden verhandeld.

Het is wel tekenend, dat de gunstige tendens zich niet heeft uitgebreid tot de overige petroleumvoerden, met uitzondering dan van de met de Koninklijke gelieerde ondernemingen. Dit spreekt duidelijk ten gunste van de Koninklijke als zoodanig.

De overige markten aan onze beurs waren alle in denzelfden toon gestemd. De *scheepvaart-afdeeling* heeft geen enkele belemmering voor een koersverheffing gevonden in het feit, dat een aantal onzer gerequireerde schepen aan de eigenaars wordt teruggegeven, wyl ook de Engelsche Regeering geen emplot voor deze tonnenmaat heeft bij

¹⁾ Men zie voorts-het Geldbericht.

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Jan.	Mais Jan.	Haver Jan.	Tarwe Febr.	Mais Febr.	Lijnzaad Maart
4 Jan. '19	226	145 ³ / ₈	70 ³ / ₈	11,60	5,30	18,60
28 Dec. '18	226	143 ¹ / ₈	69 ¹ / ₈	11,60 ^{a)}	5,— ^{b)}	18,85 ^{c)}
4 Jan. '18	220	127 ¹ / ₄	79 ⁷ / ₈	13,25	6,80 ^{d)}	16,85 ^{e)}
4 Jan. '17	184 ¹ / ₈ ^{f)}	97 ³ / ₈ ^{g)}	57 ¹ / ₂ ^{h)}	13,30 ⁱ⁾	9,40 ^{j)}	24,25 ^{k)}
4 Jan. '16	125 ³ / ₈ ^{l)}	75 ³ / ₈ ^{m)}	47 ⁷ / ₈ ⁿ⁾	9,— ^{o)}	4,90 ^{p)}	11,60 ^{q)}
20 Juli '14	82 ^{r)}	56 ³ / ₈ ^{s)}	36 ¹ / ₂ ^{t)}	9,40 ^{u)}	5,38 ^{v)}	13,70 ^{w)}

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept. ³⁾ per Jan. ⁴⁾ per Feb. ⁵⁾ per Mei.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	6 Jan. 1919	30 Dec. 1918	6 Jan. 1918
Tarwe (inlandsche)	25,— ¹⁾	25,— ¹⁾	—
Rogge (70 Kg. natuur gew.)	28,50 ¹⁾	28,50 ¹⁾	—
Mais (La Plata)	—	—	400,— ¹⁾
Gerst (60 Kg. natuur gew.)	20,— ¹⁾	20,— ¹⁾	—
Haver (inlandsche)	23,— ¹⁾	23,— ¹⁾	—
Lijnkoeken (Noord-Ame- rika van La Plata-zaad)	35,— ¹⁾	35,— ¹⁾	28,— ¹⁾
Lijnzaad (inlandsch)	40,— ¹⁾	40,— ¹⁾	—

¹⁾ Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	1-4 Jan. 1919	Sedert 1 Jan. 1919	Overeenk. tijdvak 1918	1-4 Jan. 1919	Sedert 1 Jan. 1919	Overeenk. tijdvak 1918	1919	1918
Tarwe.....	—	—	—	—	—	—	—	—
Rogge	—	—	—	—	—	—	—	—
Boekweit	—	—	—	—	—	—	—	—
Mais	—	—	—	—	—	—	—	—
Gerst	—	—	—	—	—	—	—	—
Haver	—	—	—	—	—	—	—	—
Lijnzaad	—	—	—	—	—	—	—	—
Lijnkoek.....	—	—	—	—	—	—	—	—
Tarwemeel	—	—	—	5.800	5.800	—	5.800	—
Andere meelsoorten	—	—	—	—	—	—	—	—

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor België.

Artikelen	1-4 Jan. 1919	Sedert 1 Jan. 1919	Overeenk. tijdvak 1918	1-4 Jan. 1919	Sedert 1 Jan. 1919	Overeenk. tijdvak 1918	1919	1918
Tarwe	4.414	4.414	4.595	—	—	—	4.414	4.595
Mais	—	—	—	—	—	—	—	—
Rogge	—	—	—	—	—	—	—	—
Tarwemeel	—	—	—	—	—	—	—	—
Gerst	—	—	—	—	—	—	—	—
Andere meelsoorten	—	—	—	—	—	—	—	—

Totaal aanvoeren (tons 1000 K.G.) van 1 Jan.-31 Dec. 1918.

Voor verbruik in Nederland.

Artikelen	Rotterdam	Amsterdam	Totaal 1918	Totaal 1917
Tarwe	40.524	2.920	43.444	291.603
Rogge	—	—	—	8.465
Boekweit	—	—	—	2.314
Mais	—	4.590	4.590	194.771
Gerst	—	—	—	42.486
Haver	—	—	—	39.668
Lijnzaad	—	—	—	15.882
Lijnkoek	—	—	—	62.063
Tarwemeel	1.946	6.068	8.014	23.039
Andere meelsoorten	25.101	4.286	29.387	—

SUIKER.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Januari	Londen			New York 96% Centrifugals.
		Tates Cubes No. 1	White Javas fob.	Amerc. Granu- lated fob.	
3 Jan. 1919....	f —	64/9	—	—	7,28
27 Dec. 1918....	—	64/9	—	—	7,28
3 Jan. 1918....	—	53/9	—	—	—
3 Jan. 1917....	21 ³ / ₈	47 ¹ / ₂	22/8	27/10 ¹ / ₂	5,27
21 Juli 1914....	11 ¹ / ₂ ³ / ₈	18/-	—	—	3,26

Over de bietoogsten kwamen geen nieuwe berichten binnen.

De voorraden in de drie voornaamste Britsche havens bedroegen op 28 December:

	1918	1917	1916
Londen	153.226	57.820	37.497 tons
Liverpool	61.671	56.581	2.608 "
Clyde.....	40.392	10.444	3.143 "
Totaal.....	255.289	124.845	43.248 tons

Op Java vonden belangrijke afdoeningen plaats. De Vereenigde Suiker Producenten verkochten hun restant witte suiker uit den oogst 1918 tot f 13¹/₂ en 1¹/₂ miljoen picols No. 16 en h. tot f 12,—, welke inkoopens waarschijnlijk gedaan werden voor rekening van de Royal Commission in Londen. Verdere partijen No. 16 en h. werden aan Chineezee verkocht tot f 12¹/₄, zoodat thans de oogst van 1918 bijna geheel uitverkocht is. De limites voor oogst 1919 werden

verhoogd tot f 14,— voor Superieur, f 13,— voor No. 16 en h., en f 12³/₈ voor Muscovados, afdoeningen daartoe werden nog niet gerapporteerd. Ten opzichte van eene eventuele inkrimping van den aanplant voor 1920 werd door de Regeering nog geen definitief besluit genomen en is het te hopen, dat men van eenigen dwangmaatregel zal afzien — zie overigens het afzonderlijke artikel over dit onderwerp in deze aflevering.

De overige wereldmarkten geven geen aanleiding tot beschouwingen.

De oogst op Cuba wordt, nu door Himely getaxeerd op 4.011.000 tons tegen een productie van 3.466.000 tons in 1917/18.

Cuba statistiek:

	1918	1917	1916
Oogst.....	3.446.083	3.023.720	3.007.913 tons
Export d. week 23-30 Nov.	34.053	2.507	11.728 "
Totaal exp. 1 Jan.-31 Oct.	2.971.089	2.884.284	2.777.565 "
Exp. U.K. 1 Jan.-30 Nov.	880.257	803.108	524.318 "
" Frankr. "	40.159	92.579	144.435 "
Voorraad op 2 Dec. ..	182.197	9.651	35.626 "

RUBBER.

Deze eerste week van het nieuwe jaar was de markt voortdurend vast gestemd. De noteringen, die aan het eind van het vorig jaar wat teruggelopen waren, herstelden zich eenigszins en sluiten als volgt:

Prima Crêpe loco	2/2 ³ / ₄	vorige notering	2/3 ¹ / ₄
Jan./Juni	2/3 ¹ / ₄	"	2/3
Juli/Dec.	2/3	"	2/2 ³ / ₄
Hard cure fine Para	2/8	"	2/8

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 19 December 1918.

Door de gunstige exportcijfers van Amerikaansche katoen zijn prijzen geleidelijk weer vaster geworden en de notering voor Dec./Jan. in Liverpool is nu ongeveer een penny per pond hooger dan een week geleden. Houders in het Zuiden zijn zeer vasthoudend gestemd ook al door de sterke statistische positie. De hoeveelheid, die tot nu toe in zicht is gebracht, is ruim een miljoen balen minder dan verleden jaar, terwijl aan de spinnerijen tot nu toe 800.000 balen minder zijn afgeleverd. Zaken in Egyptische katoen waren van

weinig beteekenis in verband met de kleine beschikbare voorraden, terwijl prijzen onveranderd zijn.

Nu het geschil in de katoenindustrie in Lancashire tot een oplossing is gekomen, vrijwel op dezelfde voorwaarden als de vertegenwoordigers verleden week aan den Premier hebben voorgesteld, zullen de fabrieken wel zoo spoedig mogelijk weer beginnen te werken. Over het algemeen hebben de fabrikanten niet veel haast, daar de vraag naar garens, die in den regel tegen het einde van het jaar niet groot is, thans uiterst miniem blijft, terwijl de kooplust ook zeer klein is, omdat men algemeen lagere prijzen verwacht. Spinners voelen er dus niet veel voor om op deze prijzen voorraden te maken en de vooruitzichten voor hen zijn niet gunstig, ook al in verband met de sterk verhoogde productiekosten. Er is in garens deze week dan ook bijna niets omgegaan, behalve enkele kleine partijtjes voor binnenlandsch gebruik. De vraag voor export ontbreekt vrijwel geheel.

De doekmarkt is eveneens zeer lusteloos en er zijn geen teekenen, die nog dit jaar op eenige verbetering wijzen. De arbeiders in de weverijen hebben een groote loonsverhoging gekregen, die nu voor de eerste zes maanden is vastgesteld. De meeste weverijen zullen de volgende week sluiten hoofdzakelijk wegens gebrek aan inslaggarens en fabrikanten hopen, dat de vraag in het nieuwe jaar beter zal worden. Enkele Oostersche exportfirma's toonen wat meer belangstelling in de huidige noteringen, terwijl ook voor de kleinere markten wel wat gedaan schijnt te worden, doch het zal nog wel eenigen tijd duren voor de algemeene kooplust weer verlevendigt.

	12 Dec.	19 Dec.
T. T. op Indië	1/6	1/6
T. T. op Hongkong.....	3/4 1/4	3/4
T. T. op Shanghai	5/1 1/8	5/1 1/8

Noteringen voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands).

	6 Jan. '19	30 Dec. '18	23 Dec. '18	7 Jan. '18	6 Jan. '17
New York voor Middling ..	31,30 c	32,30 c	32,10 c	32,55 c	18,35 c
New Orleans voor Middling	30,75 c	31,— c	30,50 c	30,88 c	17,38 c
Liverp. v. Good Midd. Texas..	21,07 d	22,20 d	22,20 d	23,69 d ¹⁾	10,96 d ²⁾

1) Good Middling Amer.

2) 5 Jan. '17 Middling Amer.

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '18 tot 3 Jan. '19	Ooreenkomstige perioden	
		1917-'18	1916-'17
Ontvangsten Gulf-Havens..	2953	3562	4986
„ Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	2602	1288	1595
„ „ 't Vasteland		704	1280
„ „ Japan etc...		89	307

Voorraden in duizendtallen	3 Jan. '19	4 Jan. '18	5 Jan. '17
Amerik. havens.....	1403	1325	1515
Binnenland.....	1392	1191	1318
New York	?	147	143
New Orleans	?	365	490
Liverpool	?	454	868

WOL IN 1918.

(Jaarverslag van Gebroeders Van der Vies, Wolmakelaars te Amsterdam.)

De vrijwel totale stilstand der scheepvaart maakte het zoowel importeurs als fabrikanten onmogelijk wol van Afrika, Zuid-Amerika en Engeland naar hier te vervoeren.

In den aanvang van 1918 werden nog eenige kost-vracht-zaken afgesloten, doch toen het bleek, dat de verscheping dezer goederen onmogelijk was, werden geen verdere orders meer gegeven.

Men heeft dus uitsluitend moeten teren op de voorraden wol, welke in ons land nog voor vreemde rekening lagen opgeslagen en die successievelijk vrijwel alle aan de industrie verkocht werden. Er bestond goede vraag voor deze partijtjes, zoodat de prijzen sterk naar boven liepen en er zelfs tot f 15 à f 17 per kilogram gewasschen, zonder

waschkosten betaald is geworden voor Merino Prima-soorten. Bovendien werd een buitengewoon ruim gebruik gemaakt van kunstwol en afvallen, waardoor het aldus vrijwel gelukt is de industrie gedurende het eerste halfjaar 1918 behoorlijk gaande te houden.

Gedurende het tweede semester ging dit veel moeilijker en met verlangen wordt thans door fabrikanten uitgezien naar nieuwe aanvoeren van grondstoffen, aangezien men anders stellig het bedrijf zal moeten inkrimpen, zoo niet geheel of gedeeltelijk stopzetten.

De daaraan verbonden moeilijkheden zijn echter nog lang niet geheel overwonnen, al is het vooruitzicht, dat 1000 ton wol van Zuid-Amerika zal worden verzonden, een verblijvend teeken.

Amsterdam, 31 December 1918.

HUIDEN.

(Uit het Jaarbericht der makelaars Grisar & Co.)

In ons verslag van het vorige jaar bespraken wij den treurigen toestand waarin de import- en exporthandel in onze branche in het algemeen verkeerde, en wij moeten thans beginnen met te vermelden, dat de toestand over het geheele jaar 1918 ongewijzigd slecht gebleven is. Terwijl wij thans schrijven komen er reeds lichtpunten. Met den vrede zullen de zaken binnen afzienbaren tijd herleven, mits geen ingrijpende bepalingen op den invoer de zaken beperken en zij gedreven kunnen worden als vóór den oorlog. Nederland is altijd wel gevaren bij den onbeperkten vrijhandel van ruwe producten en grondstoffen, waarbij huiden een voorname plaats innemen.

Buitenlandsche huiden. Van import of export van overzee was geen sprake. Een kleine uitzondering maakte Engeland, dat in ruil voor 10.000 inlandsche huiden ons 7843 droge, 4244 drooggezouten, 2200 gezouten huiden, 250 ton looistof en 1200 ton zout leverde, niettegenstaande er van die 10.000 huiden slechts 5500 per „Dean Swift” in Engeland arriveerden en de resterende 4500 huiden, die per s.s. „Peregrine” verladen waren, Engeland nooit bereikten (het genoemde stoomschip is verongelukt). Verder kwamen per s.s. „Kennemerland” 10.000 gezouten huiden aan, die wij in ons vorig jaarverslag vermeldden, als zijnde einde October van Buenos-Aires vertrokken. Deze huiden zijn eindelijk in Juli aangekomen. Tot heden heeft men zich voor die huiden niet geïnteresseerd; de vraagprijs werd niet ingewilligd, hoofdzakelijk doordien geen looistoffen disponibel waren om die huiden te verwerken.

In Amerika liggen nog steeds de huiden, waarvan wij in ons vorig jaarverslag spraken, die in ruil van inlandsche huiden gekocht en betaald, doch nog niet uitgevoerd werden, aangezien scheepsruimte voor deze huiden niet te krijgen was. Overigens valt als zeer belangrijk aan te merken, dat Amerika slechts 6 maanden de maximumprijzen gehandhaafd heeft en die per einde December buiten werking stelt, waardoor nu reeds een vrij beduidende handel zich heeft ontwikkeld met vraag naar alle soorten huiden en vellen, ook inlandsche. Van Zuid-Amerika kon dit jaar van zaken niets komen, omdat men in principe niet geneigd was naar neutrale landen te verkoopen. De markt, die geregeld lager werd, doordien export onmogelijk was, heeft zich ook daar sinds November verbeterd en de prijzen zijn thans enorm vast en stijgend.

Van de in het geheel aangevoerde 24.287 exotische huiden sluiten wij dit jaar met een voorraad van 10.000 Union Rosarios ex „Kennemerland” behalve nog ca. 400 à 500 droge Centraal-Amerika-huiden en Columbias te Amsterdam aanwezig.

Inlandsche huiden. Begin 1918 waren de prijzen der huiden ca. 8 à 10 cent beneden de maximumprijzen en heeft menig looier beneden maximumprijzen kunnen koopen. Na het in werking treden van het slachverbod op 25 Maart werd de toestand anders. Kon in 1917 de productie huiden niet in haar geheel worden opgenomen, na 25 Maart werd door de looierij vlot gekocht. Daarbij komt, dat door een regeling van het Rijkskantoor voor Huiden en Leder, betreffende de verdeling der huiden, die van rijkswege geproduceerd werden, deze in het bezit kwamen van enkele ontvangers, door het R. H. L. goedgekeurd, waarbij dit bureau medewerkte tot het vaststellen van den prijs van inkoop. De slachtingen bleven ver beneden de raming. Enkele groote looiers wisten groote partijen huiden te bemachtigen, waardoor het thans voor de kleine looiers moeilijk wordt huiden te bekomen tegen maximumprijzen. Er wordt dan ook gekocht, zij het onder een anderen vorm, ver boven maximumprijzen. Aangezien zoowel Clubs

als handelaren meer verkocht hebben dan zij ontvingen, zijn vóór Maart geen huiden disponibel. Er bestaat dus geen voorraad huiden tegen maximumprijzen. Wel is er nog een voorraad van 200.000 huiden van vóór Mei 1917, welke echter niet uitsluitend uit oude huiden bestaat, omdat omwisseling tegen verse huiden door het R. H. L. facultatief gesteld is.

Kalfsvellen. Ook voor kalfsvellen zijn in Juni maximumprijzen vastgesteld. Van dit artikel zijn, wat nuchtere vellen betreft, ongeveer 500.000 stuks in ons land aanwezig. De droge zoewel oude als nieuwe zijn in zeer goeden toestand. De gezouten kalfsvellen bestaan echter voor het grootste gedeelte uit oude vellen, die vermoedelijk in slechter conditie zijn. De kalfsvellen, die ten vorigen jare in de „Poeldijk” en „Maasdijk” geladen waren, werden in de maand Maart gelost. Aanvankelijk werd toestemming tot uitvoer ingetrokken, doch later zijn vele dezer vellen via Engeland naar Amerika verscheept.

Wat vette kalfsvellen en pinken betreft, bestaan er zoewel oude als nieuwe voorraden, die veilig op 100.000 stuks begroot kunnen worden.

Oost-Indische huiden. Er werden dit jaar geen huiden van onze bezittingen ingevoerd. Belangrijke zaken kwamen tot stand tusschen Amerika en Java, zoodat in Indië een beduidende stijging plaats vond. In Augustus werden buffelhuiden aangeboden tot f 80 per pikol, af Java, terwijl thans de prijs voor enkele bijzondere merken f 107,50 is.

Looistoffen. Tot op heden bestaat nog dezelfde misère in het tekort aan alle looistoffen, niettegenstaande er door de nieuwe extractenfabrieken reeds op bescheiden schaal extract gefabriceerd wordt. Deze fabrieken genieten ook regeeringssteun.

Er werd door Engeland ruim 250 ton Maletta schors afgeleverd, welke bij den ruil der reeds gemelde 10.000 huiden toegestaan waren. Verder kwam de regeering nog in het bezit van 70 ton bichromate, terwijl de quantiteit binnenlandsche schors niet aan de verwachting beantwoordde. Aan het einde van het jaar werden nog enkele partijen looistoffen vrijgegeven uit de stelling Amsterdam en enkele partijen, die ter beschikking lagen van het Prijzenhof. Een en ander kwam onmiddellijk ter distribueering.

Rotterdam, 31 December 1918.

PETROLEUM.

(Ontleend aan den „Petroleum Review” van 21 December 1918).

Londen, 20 December. Geraffineerde petroleum. De loopende prijzen zijn als volgt:

Water White 1 s. 5½ d.
Standard White.. 1 s. 4½ d.

Beide destillaten zijn 1 d. per gallon duurder in Schotland en Ierland.

Smeerolie. De loopende prijzen zijn:

American pale .. £ 34 5 s.-£ 44 5 s.
American red £ 37 10 s.-£ 45
Amer. filt. cyl. .. £ 45 -£ 62
American dark cyl. £ 37 10 s.-£ 43 10 s.

Benzine. Consenthouders kunnen kwaliteit No. 2 krijgen tegen 3 s. 6 d. per gallon en kwaliteit No. 3 tegen 3 s. 5 d. Voor Schotland en Ierland zijn deze prijzen 1 d. per gallon hooger. Na 1 Januari op een nader te bepalen tijdstip zullen deze prijzen met 3½ d. per gallon verminderd worden.

Paraffine. Er is nog geen verandering in den toestand gekomen en de noteeringen wisselen in verband met het smeltpunt af van 10½ d. tot 1 s. per lb.

Stookolie gaat tegen £ 10 per ton „ex wharf” Londen. De loopende prijs van gasolie is 8¼ d. per gallon „ex wharf” Londen. Daar het Amerikaansche destillaat niet langer verkrijgbaar is, zijn de consenthouders van terpentijn verplicht hunne behoeften te dekken met de Fransche soort tegen den prijs van 105 s. per cwt. in Londen, 105 s. 6 d. in Glasgow en Liverpool en 106 s. in Bristol en Manchester.

Liverpool, 19 December. Lampolie staat tegen 1 s. 11½ d. per gallon Amerikaansche soort genoteerd. Benzine gaat tegen 3 s. 8 d. per gallon voor den kleinhandel. Samuel Banner & Co. rapporteeren: -XXX White Spirit gaat nu tegen 3 s. per gallon in partijen van 1 ton. Voor Schotland 1 d. extra. Voor Ierland 2 d. extra.

Bakoe, 10 December. Er is voortdurend vaste vraag naar ruwe olie tegen de door de Regeering vastgestelde prijzen, welke voor ruwe Bakoe- en Grosny-olie zijn gezet op 96 kopeken.

New York, 19 December.

Geraffineerd, in kisten 18,75 c. per gallon.

Standard White, in vaten.. 15,50 „ „ „

Pennsylvanian Crude \$4,- per vat.”

Philadelphia, 19 December.

Standard White 15,50 c. per gallon.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Ijzer Cleo. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
6 Jan. 1919..	nom.	82.-/-	241.-/-	40.-/-	56.-/-
30 Dec. 1918..	nom.	112.-/-	250.-/-	30.10/-	54.-/-
5 Jan. 1918..	nom.	110.-/-	269.-/-	30.10/-	52.-/-
5 Jan. 1917..	nom.	133.-/-	181.-/-	30.10/-	50.10/-
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

INKLARINGEN.

TE IJMUIDEN.

Landen van herkomst	December 1918		December 1917	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	10	4.655	6	3.962
Groot-Britannië	8	4.082	10	4.397
Noorwegen	10	4.406	3	2.214
Zweden	27	17.746	12	7.428
Denemarken...	6	1.315	4	1.573
Vereen. Staten..	2	6.726	—	—
Totaal	63	38.930	35	19.574
Periode 1 Jan.-31 Dec.	283	160.934	549	431.517 ¹⁾
Nationaliteit.				
Nederlandsche..	60	37.750	34	19.244
Britsche	2	1.060	—	—
Noorsche	—	—	1	330
Deensche	1	120	—	—
Totaal	63	38.930	35	19.574

¹⁾ 1913, 2501 schepen met 2.838.276 N. R. T.

(Halverhout & Zwart's Scheepsagentuur.)

NIEUWE WATERWEG.

Landen van herkomst	December 1918		December 1917	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	12	3.758	16	4.236
Groot-Britannië	97	108.216	38	23.183
Noorwegen	14	2.546	5	1.383
Zweden	27	10.097	13	3.835
Denemarken...	1	334	—	—
België	6	17.802	—	—
Frankrijk	85	101.881	1	160
Spanje	1	764	—	—
Vereen. Staten..	36	73.382	23	57.087
Chili	3	7.668	—	—
Totaal	282	326.448	96	89.884
Periode 1 Jan.-31 Dec.	1273	1.270.959	1.570	1.337.897 ¹⁾
Nationaliteit.				
Nederlandsche..	117	79.876	54	34.219
Britsche	76	118.088	20	9.408
Noorsche	6	8.501	8	17.767
Belgische	3	9.524	10	20.501
Fransche	47	39.385	—	—
Zweedsche.....	11	15.356	2	3.131
Deensche	15	18.861	—	—
Vereen. Staten..	1	5.000	2	4.858
Braziliaansche..	6	31.857	—	—
Totaal	282	326.448	96	89.884

¹⁾ 1913, 11.443 schepen met 13.915.543 N. R. T.

(Dirkzwager's Scheepsagentuur.)

DE TWENTSCHE BANK

Amsterdam - Rotterdam - 's-Gravenhage - Utrecht

Maandstaat op 31 December 1918

DEBET

Aandeelhouders nog te storten	f 1.784.700,—	
Deelneming in de firma's:		
B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen;		
B. W. BLIJDENSTEIN Jr., te Enschede;		
LEDEBOER & Co., te Almelo, f 7.892.187,50, waarvan in geld gestort	„ 6.342.187,50	
Deelneming in bevriende Bankinstellingen f 5.020.579,98, waarvan in geld gestort	„ 3.550.079,98	
		f 11.676.967,48
Fondsen van Aandeelhouders - te Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht		„ 31.291.900,—
Fondsen door ons gedeponeed voor rekening van bevriende instellingen		„ 5.020.500,—
Kassa, Wissels en Coupons		„ 37.952.201,31½
Nederlandsche Staatsleeningen en Ned.-Indische leening		„ 355.237,79
Nederlandsche Schatkistbiljetten en Schatkistpromessen		„ 56.677.032,92
Daggeldleeningen		„ 2.000.000,—
Saldo's bij Bankiers:		
beschikbaar voor eigen gebruik	f 1.826.755,27½	
voor rekening van derden	„ 25.910.547,32	
gereserveerd voor geopende credieten	„ 2.192.780,31	
		„ 29.930.082,90½
Prolongatiën gegeven		„ 10.179.740,—
Eigen Fondsen en Syndicaten		„ 3.276.845,45
Credietvereniging	f 30.805.795,73½	
Af: lopende Promessen	„ 2.000.000,—	
		„ 28.805.795,73½
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldo's Rek. Ort. f 42.602.155,25		
Af: lopende Promessen	„ 1.485.000,—	
		„ 41.117.155,25
Voorschotten op Consignatiën		„ 161.152,42
Gebouwen en Safe Deposit		„ 2.660.270,41½
	Totaal	f 261.104.881,68

CREDIT

Kapitaal	f 21.952.000,—	
Reservefondsen	„ 8.199.877,—	
Waarborgfonds Credietvereniging	„ 3.509.697,50	
Reserve Credietvereniging	„ 2.777.058,24	
		f 36.438.632,74
Aandeelhouders voor gedeponeede fondsen - als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B f 1.784.700,—		
in Leendepôt	„ 34.527.700,—	
		„ 36.312.400,—
Zieken- en Pensioenfonds		„ 230.205,14
Deposito's		„ 44.191.616,49
Prolongatie-Deposito's		„ 1.680.400,—
Saldo te ontvangen en te leveren fondsen		„ 638.590,86½
Saldo's Rekening-Courant	f 87.788.960,33	
„ „ „ voor geld in het Buitenland	„ 25.910.547,32	
„ „ „ Credietvereniging	„ 8.630.778,23½	
		„ 122.330.285,88½
Daggeldleeningen		„ 5.400.000,—
De Nederlandsche Bank		„ 623.857,13½
Te betalen Wissels		„ 9.992.441,58
Diverse Rekeningen		„ 3.266.451,84½
	Totaal	f 261.104.881,68